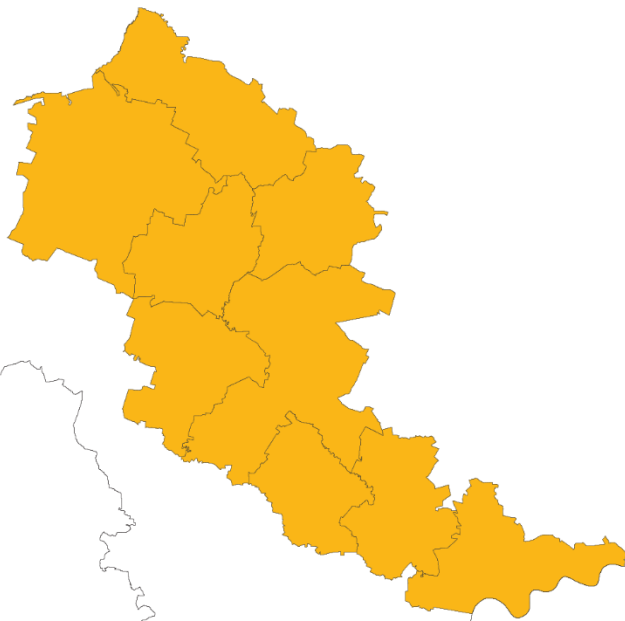

Strategia terytorialna

Partnerstwo Ponidzie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

GMINA
IMIELNO

MIASTO I GMINA
JĘDRZEJÓW

GMINA
KIJE

GMINA
MICHAŁÓW

MIASTO I GMINA
NOWY KORCZYN

MIASTO I GMINA
PIŃCZÓW

GMINA
SOBKÓW

MIASTO I GMINA
WIŚLICA

GMINA
ZŁOTA

POWIAT
PIŃCZOWSKI

Strategia terytorialna

Partnerstwo Ponidzie

Strategia terytorialna – aktualizacja

Partnerstwo Ponidzie

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Danuta Wesołowska, Małgorzata Zdebel (wersja pierwotna strategii terytorialnej)

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego 2023” jest trzecią edycją projektu strategicznego pod nazwą Centrum Wsparcia Doradczego, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Obecna edycja CWD wdrażana jest przez Fundację Fundusz Współpracy oraz Związek Miast Polskich. Program ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego oraz budowanie kompetencji samorządów lokalnych do strategicznego planowania rozwoju we współpracy z innymi JST i planowania kompleksowych przedsięwzięć, rozwiązujących problemy rozwojowe i odpowiadających zidentyfikowanemu potencjałowi obszaru partnerstwa. Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego 2023” realizowany jest w okresie od lipca do końca grudnia 2023 roku w ramach programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027.

2021 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

powiat pińczowski, gmina Imielno, miasto i gmina Jędrzejów, gmina Kije, gmina Michałów, miasto i gmina Nowy Korczyn, miasto i gmina Pińczów, gmina Sobków, miasto i gmina Wiślica, gmina Złota

Skład Rady Partnerstwa

Zbigniew Kierkowski Starosta Pińczowski – powiat pińczowski, Zbigniew Huk Wójt Gminy Imielno – gmina Imielno, Marcin Piszczek Burmistrz Miasta i Gminy Jędrzejów – miasto i gmina Jędrzejów, Tomasz Socha Wójt Gminy Kije – gmina Kije, Bogusław Kowalczyk Wójt Gminy Michałów – gmina Michałów, Paweł Zagaja Burmistrz Miasta i Gminy Nowy Korczyn – miasto i gmina Nowy Korczyn, Włodzimierz Badurak Burmistrz Miasta i Gminy Pińczów – miasto i gmina Pińczów, Tomasz Chaja Wójt Gminy Sobków – gmina Sobków, Jarosław Jaworski Burmistrz Miasta i Gminy Wiślica – miasto i gmina Wiślica, Tadeusz Sułek Wójt Gminy Złota – gmina Złota

Skład Grupy Roboczej

Monika Strojna powiat pińczowski, Paulina Mucha powiat pińczowski, Włodzimierz Węglowski gmina Imielno, Marta Pędzik-Prawda miasto i gmina Jędrzejów, Anita Biątek gmina Kije, Karina Lechowska gmina Kije, Natalia Skrobisz gmina Kije, Małgorzata Leszczyńska-Stawiarz gmina Michałów, Łukasz Curyło miasto i gmina Nowy Korczyn, Urszula Sroka-Kurek miasto i gmina Pińczów, Sylwester Fiuk gmina Sobków, Jacek Dryja miasto i gmina Wiślica, Anita Rzepa-Kozłowska gmina Złota, Ireneusz Gołuszka gmina Złota
oraz

Sylwia Robak powiat pińczowski, Jacek Balicki miasto i gmina Wiślica, Julita Zwolska-Grochowina miasto i gmina Wiślica, Jarosław Nowak gmina Złota - współpracujący przy opracowaniu strategii terytorialnej Partnerstwa w projekcie pilotażowym Centrum Wsparcia Doradczego.

Spis treści

1.	Synteza diagnozy i założenia do strategii	9
1.1.	Podstawowe informacje o Partnerstwie	9
1.2.	Podstawowe wnioski z analizy powiązań funkcjonalnych.....	10
1.3.	Kluczowe potencjały i bariery rozwojowe	11
1.3.1.	Potencjały rozwojowe	11
1.3.2.	Bariery rozwojowe	13
1.4.	Kluczowe determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa	19
1.5.	Kluczowe wyzwania oraz kierunki strategicznej interwencji i współpracy	22
2.	Cele Partnerstwa	24
2.1.	Wizja – cel główny i misja rozwoju Partnerstwa	24
2.2.	Cele strategiczne Partnerstwa	24
2.2.1.	Zielone Ponidzie	25
2.2.2.	Markowe Ponidzie.....	27
2.2.3.	Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów.....	29
2.2.4.	Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych.....	31
2.2.5.	Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej.....	32
2.2.6.	Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego.....	34
2.3.	Opis podejścia zintegrowanego.....	35
3.	Projekty	38
3.1.	Projekty strategiczne	38
3.2.	Projekty uzupełniające	40
4.	Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii	42
4.1.	Struktura zarządzania procesem wdrożenia	42
4.2.	Kluczowe podmioty wdrażające strategię.....	46
4.3.	Aktualizacja strategii terytorialnej Partnerstwa	47
4.4.	Zmiana składu Partnerstwa	47
4.5.	Zmiany formuły organizacyjno-prawnej Partnerstwa	47
5.	System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii	49

5.1.	Wskaźniki realizacji strategii.....	49
5.2.	Monitorowanie procesu wdrażania strategii	59
5.3.	Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych.....	61
6.	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	62
6.1.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii	63
6.2.	Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii	64
6.3.	Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii.....	65
7.	Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania projektów.....	66
8.	Załączniki – opis projektów strategicznych Partnerstwa Ponidzie	71
8.1.	Załącznik nr 1: Fiszka projektu strategicznego – Zielona energia dla Ponidzia	71
8.2.	Załącznik nr 2: Fiszka projektu strategicznego – Szlak turystyczny NIDA.....	78
8.3.	Załącznik nr 3: Fiszka projektu strategicznego – Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej.....	88
8.4.	Załącznik nr 4: Fiszka projektu strategicznego – Budowa zbiorników retencyjnych	94
8.5.	Załącznik nr 5: Fiszka projektu strategicznego – Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej 97	
8.6.	Załącznik nr 6: Fiszka projektu strategicznego - Aktywna i zdrowa kadra samorządowa filarem ponidziańskiego społeczeństwa	101

Ryc. 1 Obszar Partnerstwa Ponidzie – położenie na mapie Polski

Źródło: opracowanie własne Związku Miast Polskich

1. Synteza diagnozy i założenia do strategii

1.1. Podstawowe informacje o Partnerstwie

Partnerstwo Ponidzie zostało zawiązane na mocy porozumienia jednostek samorządu terytorialnego na rzecz utworzenia Obszaru Strategicznej Interwencji Ponidzie (OSI Ponidzie). Współtworzy je dziewięć gmin przynależnych administracyjnie do trzech powiatów województwa świętokrzyskiego – powiatu pińczowskiego, powiatu buskiego i powiatu jędrzejowskiego — oraz jeden samorząd powiatowy. Skład Partnerstwa prezentuje się następująco:

- z powiatu pińczowskiego: miasto i gmina Pińczów, gmina Kije, gmina Michałów, gmina Złota oraz powiat pińczowski,
- z powiatu jędrzejowskiego: miasto i gmina Jędrzejów, gmina Imielno oraz gmina Sobków,
- z powiatu buskiego: miasto i gmina Nowy Korczyn oraz miasto i gmina Wiślica.

Zgodnie z zapisami porozumienia Partnerstwo Ponidzie zostało zawiązane w celu rozwoju społeczno-gospodarczego Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) Ponidzie poprzez efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów dla poprawy warunków życia i wzrostu dochodów mieszkańców. Intencją samorządów było wspólne opracowanie programu strategicznego stanowiącego rekomendację do uwzględnienia OSI Ponidzie w opracowanej Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Prace nad strategią terytorialną oraz listą projektów strategicznych Partnerstwa trwały od września 2021 roku do czerwca 2022 roku. W trakcie aktualizacji dokumentu dokonano weryfikacji listy projektów i dodano projekt **Aktywna i zdrowa kadra samorządowa filarem ponidziańskiego społeczeństwa**. Dokumenty te tworzą ramy realizacji zintegrowanych partnerskich przedsięwzięć na lata 2022-2030, w tym projektów wdrażanych z zastosowaniem innego instrumentu terytorialnego IIT.

W październiku 2022 roku organy stanowiące dziesięciu partnerskich samorządów podjęły uchwały sprawie wyrażenia zgody na zawarcie "Porozumienia dla utworzenia Partnerstwa Ponidzie na Obszarze Strategicznej Interwencji PONIDZIE w celu realizacji Strategii Terytorialnej Partnerstwa Ponidzie i innych wspólnych

przedsięwzięć ". Porozumienie to zostało podpisane 17 stycznia 2023 roku. Tym samym rozpoczął się nowy etap współpracy partnerskich samorządów.

1.2. Podstawowe wnioski z analizy powiązań funkcjonalnych

Wśród jednostek samorządowych tworzących Partnerstwo wyróżnić można cztery gminy miejsko-wiejskie oraz pięć gmin wiejskich o różnej wielkości i zróżnicowanym potencjale społeczno-ekonomicznym. Partnerskie gminy są ze sobą powiązane terytorialnie poprzez bezpośrednie sąsiedztwo, a także funkcjonalnie, w szczególności gospodarczo i administracyjnie.

Obszar Partnerstwa Ponidzie to struktura przestrzenna o układzie północnym i południowo-wschodnim. W jego centrum znajduje się gmina Pińczów wraz z miastem powiatowym Pińczów. Drugi ośrodek miejski będący także miastem powiatowym to Jędrzejów, który znajduje się na obszarach granicznych Partnerstwa, w jego północno-zachodniej części. Miasta te, poza funkcjami administracyjnymi wynikającymi z podziału administracyjnego kraju, pełnią również ważne funkcje kulturalne, handlowe oraz przemysłowe. Zważywszy na centralne położenie Pińczowa, powiązania przestrzenno-funkcjonalne gmin powiatu buskiego, to jest gmin Wiślica i Nowy Korczyn, są silniejsze z Pińczowem niż z granicznie położonym Jędrzejowem, który jest ważnym centrum usługowym przede wszystkim dla mieszkańców gminy Sobków i gminy Imielno, w dalszej kolejności dla mieszkańców gmin Kije, Michałów i Pińczów.

Badania przeprowadzone w ramach projektu CWD wskazują na istotne powiązania funkcjonalne gmin obszaru Partnerstwa z ośrodkiem wojewódzkim, a także z miastem Busko-Zdrój, jak również – w przypadku skrajnie położonych gmin – z gminami Kazimierza Wielka (Złota, Wiślica, Nowy Korczyn) oraz Morawica i Chęciny (Kije, Sobków).

Większość usług można kupić lub zrealizować lokalnie – w danej gminie lub na obszarze Partnerstwa. Wyjątek stanowią zazwyczaj usługi edukacyjne (edukacja na poziomie średnim i wyższym), kulturalne (galerie, muzea, kina, teatry), a także specjalistyczne usługi w zakresie ochrony zdrowia.

Na obszarze Partnerstwa obserwuje się intensywny, wielokierunkowy przepływ osób związany z zatrudnieniem. Większość mieszkańców gmin Kije, Złota, Michałów, Sobków, Imielno, Nowy Korczyn oraz Wiślica wyjeżdża do pracy poza teren swojej gminy, nierzadko również poza obszar Partnerstwa. W przypadku gminy Pińczów przepływ ten wydaje się bardziej zbilansowany – część mieszkańców gminy znajduje zatrudnienie lokalnie, część natomiast podejmuje zatrudnienie poza swoim

miejszem zamieszkania. Gmina Jędrzejów wraz z miastem Jędrzejów wydaje się jednostką o najbardziej chłonnym rynku pracy.

Gospodarka partnerskich gmin opiera się głównie na rolnictwie, leśnictwie oraz przetwórstwie rolno-spożywczym. Funkcje przemysłowe na terenie Partnerstwa rozwija przede wszystkim gmina Jędrzejów, w mniejszym stopniu pozostałe gminy powiatu jędrzejowskiego, takie jak gmina Imielno oraz gmina Sobków, a także gmina Pińczów przynależna do powiatu pińczowskiego.

1.3. Kluczowe potencjały i bariery rozwojowe

1.3.1. Potencjały rozwojowe

Potencjały obszaru Partnerstwa to przede wszystkim posiadane zasoby oraz oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i innych interesariuszy Partnerstwa. W trakcie pracy nad raportem diagnostycznym opracowanym w ramach projektu CWD „Centrum Wsparcia Doradczego” dokonano identyfikacji zasobów występujących na obszarze Partnerstwa. Za najważniejsze uznano:

środowisko naturalne

Flora i fauna, rzeka Nida i jej rozlewiska, zbiorniki wodne, wysokiej jakości gleby, specyficzna budowa geologiczna, a także występujące lokalnie surowce postrzegane są jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa. To tutaj występują rzadko spotykane formacje skalne, a także unikatowe w skali całego kraju gatunki roślin i zwierząt.

Z uwagi na ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe ponad 83% powierzchni obszaru Partnerstwa zostało zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000).

Do istotnych zasobów środowiskowych, które pozostają dotąd niewykorzystane zaliczyć należy lokalne złoża wód mineralnych oraz potwierdzone lecznicze właściwości klimatu, które mogłyby zostać wykorzystane w celu rozwoju działalności uzdrowiskowej i prozdrowotnej.

lokalne firmy i przedsiębiorstwa

Istotnym potencjałem rozwojowym obszaru Partnerstwa są lokalne firmy i przedsiębiorstwa rolne. Do wiodących branż zaliczyć należy: przetwórstwo rolno-spożywcze, działalność przemysłową, wydobywczą, budowlaną, w dalszej kolejności handlowo-usługową oraz transportową.

Wśród najbardziej rozpoznawalnych produktów obszaru Partnerstwa należy wymienić herbaty produkowane na bazie pokrzywy pińczowskiej, suszone warzywa, przyprawy i zioła oraz przetwory owocowo-warzywne. Do ważniejszych produktów spożywczych wytwarzanych lokalnie zalicza się także ofertę miejscowych zakładów masarskich oraz regionalne nalewki i wina gronowe.

Na obszarze Partnerstwa poza branżą rolno-spożywczą istotną rolę odgrywają również zakłady przetwórstwa przemysłowego oraz zakłady budowlane odpowiedzialne za produkcję materiałów budowlanych, przede wszystkim gipsowych i gipsowo-kartonowych.

infrastruktura techniczna – okołoturystyczna, kulturalna i rekreacyjno-sportowa

Partnerzy dysponują relatywnie dobrze rozwiniętą infrastrukturą do uprawiania sportu i rekreacji, która zaspokaja potrzeby przede wszystkim mieszkańców obszaru Partnerstwa. Część to obiekty nowe lub zmodernizowane, pozostałe wymagają modernizacji lub doposażenia. Wraz z atrakcyjnymi terenami przyrodniczymi stanowią one istotny potencjał rozwojowy dla sektora usług w zakresie zdrowia, sportu i rekreacji.

lokalne tradycje i obyczaje oraz ważne wydarzenia historyczne

Mieszkańcy obszaru Partnerstwa mają silne poczucie tożsamości i czują się związani z historią i kulturą miejsca, które zamieszkują. Łączy ich wspólne dziedzictwo kulturowe, tradycje i symbole, a także historia – wydarzenia historyczne, które ukształtowały ludzi i miejsca.

instytucje, stowarzyszenia, fundacje, kluby, lokalni liderzy

Na obszarze Partnerstwa działają lokalne stowarzyszenia, fundacje oraz organizacje zrzeszające mieszkańców. Aktywni mieszkańcy działają w Ochotniczych Strażach Pożarnych, Kołach Gospodyń Wiejskich, w lokalnych grupach działania, radach sołeckich i organizacjach sportowych, a także zespołach folklorystycznych.

dziedzictwo kulturowe

Świadectwem bogatej i burzliwej historii Ponidzia są liczne zabytki, spośród których najstarsze datowane są na czasy przedpiastowskie. Na obszarze Partnerstwa zlokalizowanych jest wiele obiektów architektury sakralnej – kościelnej, klasztornej,

pożydowskiej, pałacowej, a także zabytki techniki oraz miejsca pamięci narodowej i pamiątki wojenne, przede wszystkim te z okresu I i II wojny światowej.

1.3.2. Bariery rozwojowe

Wykorzystując zgromadzone w trakcie pracy nad raportem diagnostycznym dane ilościowe i jakościowe dokonano identyfikacji barier, problemów i deficytów rozwojowych istotnych dla obszaru Partnerstwa, a także wskazano problem kluczowy, którego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy: mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli lokalnych i regionalnych organizacji społecznych, podmiotów samorządowych, instytucji i in.

Wykorzystując technikę warsztatową zidentyfikowano następujące problemy rozwojowe:

- depopulacja i starzenie się społeczeństwa,
- niezadowalająca jakość powietrza,
- niezadowalający stan wód powierzchniowych,
- niewystarczająca dostępność usług komunalnych,
- niska dostępność komunikacyjna,
- niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy,
- niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy,
- niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców.

Dla każdego zdefiniowanego problemu przeprowadzono analizę przyczynowo-skutkową, co zilustrowano poniżej:

skutki:

- obniżenie potencjału gospodarczego – redukcja wolnych zasobów do pracy,
- obniżenie potencjału społecznego,
- zmiany w popycie na usługi publiczne i prywatne oraz na infrastrukturę techniczną i społeczną (usługi edukacyjne, społeczne, kulturalne),
- wzrost nakładów na usługi zdrowotne i społeczne, niższe dochody gmin,
- konieczność wydłużenia okresu aktywności zawodowej,
- rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami,
- niewystarczająca integracja społeczna – wykluczenie społeczne,
- rozwarstwienie ekonomiczne,
- zmiana modelu opieki nad osobami starszymi.

depopulacja i starzenie się społeczeństwa**przyczyny:**

- ujemny przyrost naturalny,
- migracje wewnętrzne i zewnętrzne,
- wydłużenie czasu trwania życia,
- **niewystarczająca atrakcyjność obszaru Partnerstwa jako miejsca do życia.**

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA

(migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

DEGRADACJA ZASOBU PRZYRODNICZEGO

(osłabienie potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa)

skutki:

- zwiększona zachorowalność na choroby układu oddechowego, nowotwory i choroby układu krążenia,
- obniżony komfort życia mieszkańców.

niezadowalająca jakość powietrza**przyczyny:**

- zjawisko niskiej emisji – stosowanie tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ogrzewania i paliw,
- niskie parametry termoizolacyjne zabudowy publicznej i prywatnej – zwiększone zużycie paliw,

- małe zainteresowanie mieszkańców wymianą źródeł ogrzewania na ekologiczne – obawa przed wzrostem kosztów eksploatacyjnych,
- niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców,
- wysoki stopień zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu,
- brak wystarczających środków finansowych na inwestycje ekologiczne.

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA

(migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

DEGRADACJA ZASOBU PRZYRODNICZEGO

(osłabienie potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa)

skutki:

- utrudnienia w zaopatrzeniu w wodę (rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka),
- zanik przepływu wody w ciekach wodnych, wysychanie zbiorników wodnych,
- degradacja ekosystemów wodnych, mokradłowych i bagiennych, degradacja gleb,
- większa koncentracja zanieczyszczeń,
- zmniejszenie atrakcyjności przyrodniczej i sportowo-rekreacyjnej.

niezadowalający stan wód powierzchniowych

przyczyny:

- zmiany klimatyczne, niekorzystna periodyzacja klimatu (dłuższe okresy suche),
- wysoki pobór wody związany z działalnością człowieka (rolnictwo, leśnictwo, przemysł),
- stosowanie nieekologicznych rozwiązań w rolnictwie,
- niski zasób wód retencyjnych, brak rozwiązań zatrzymujących wodę,
- **niewystarczająca dostępność usług komunalnych** – niedorozwój infrastruktury sieciowej, przede wszystkim wodno-kanalizacyjnej,
- **niezadowalająca jakość powietrza** – transfer zanieczyszczeń do wód powierzchniowych za pośrednictwem opadów atmosferycznych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA
(migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)
DEGRADACJA ZASOBU PRZYRODNICZEGO
(osłabienie potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa)

skutki:

- obniżony komfort życia mieszkańców, głównie obszarów wiejskich,
- zanieczyszczenie i degradacja terenów zielonych,
- niezadawalający stan wód powierzchniowych,
- niezadawalająca jakość powietrza

niewystarczająca dostępność usług komunalnych

przyczyny:

- wysokie koszty inwestycji infrastrukturalnych – brak środków finansowych w budżetach gmin na inwestycje infrastrukturalne,
- słabo rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna,
- słabo rozwinięta sieć gazowa.

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA
(migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

skutki:

- utrudniona komunikacja z gminami ościennymi, miastami powiatowymi i miastem wojewódzkim,
- utrudniony dostęp do usług niedostępnych na terenie gminy,
- wykluczenie części społeczeństwa, która nie dysponuje własnym środkiem transportu,
- wzmożony ruch samochodowy – wzrost hałasu oraz stopnia zanieczyszczenia powietrza,
- zerwanie więzi z miejscem zamieszkania – młodzi ludzie wyjeżdżający do szkół ponadpodstawowych nie wracają do swoich rodzinnych miejscowości po ukończeniu nauki.

niska dostępność komunikacyjna

przyczyny:

- białe plamy komunikacyjne – transport publiczny nie dociera do wszystkich miejscowości,
- brak odpowiedniej sieci dróg,

- zły stan infrastruktury drogowej,
- brak siatki regularnych połączeń,
- niewystarczające środki finansowe na inwestycje drogowe,
- nierentowność połączeń – firmy transportowe nie osiągają oczekiwanych zysków,
- niedorozwój sieci ścieżek pieszo-rowerowych.

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA PRACY (migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

skutki:

- **niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy,**
- brak dużych, nowoczesnych firm,
- niskie dochody z podatku PIT i CIT,
- brak wypracowanej marki produktu.

niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości

przyczyny:

- niedostateczne wsparcie istniejących i potencjalnych inwestorów,
- niedostateczne skomunikowanie i uzbrojenie terenów dla potencjalnych inwestorów,
- niedostatecznie przygotowana oferta inwestycyjna,
- niedostateczna liczba instytucji otoczenia biznesu,
- ograniczenia inwestycyjne wynikające z obowiązujących form ochrony przyrody,
- niewystarczająca profesjonalizacja gospodarki rolnej,
- brak wspólnej organizacji zbytu produktów rolnych,
- niedobór wykwalifikowanych kadr,
- niski stopień przedsiębiorczości mieszkańców,
- **niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy.**

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA PRACY (migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

skutki:

- niska konkurencyjność obszaru Partnerstwa jako atrakcyjnego miejsca do pracy

niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy

przyczyny:

- dominacja gospodarki opartej na rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym,
- niewielki odsetek miejsc pracy w sektorze pozarolniczym,
- niekonkurencyjne płace,
- **niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy.**

NIEWIELKA ROLA TURYSTYKI JAKO LICZĄCEGO SIĘ SEKTORA GOSPODARKI

skutki:

- niedostateczna rola turystyki jako liczącego się sektora lokalnej gospodarki,
- niski stopień konkurencyjności lokalnej oferty turystycznej, lokalnych produktów turystycznych – przyjazdy krótkoterminowe,
- niewykształcona marka miejsca – brak rozpoznawalności,
- utrata korzyści gospodarczych płynących z wykorzystania potencjału turystycznego,
- poczucie niewykorzystanych szans.

niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy

przyczyny:

- słabo rozwinięta infrastruktura około-turystyczna (noclegowa, gastronomiczna),
- niewystarczająco rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa,
- niski potencjał branż turystycznych – organizacji, przedsiębiorców i firm,
- brak sprecyzowanej grupy odbiorców usług turystycznych,
- niski stopień współpracy z liczącymi się w regionie ośrodkami turystycznymi, np. Busko-Zdrój,
- **niska dostępność komunikacyjna,**
- niezagospodarowane obiekty zabytkowe,

- brak statusu miejscowości uzdrowiskowej – Pińczów,
- brak skoordynowanych i przemyślanych działań promocyjnych.

skutki:

- słaba znajomość spraw gminy, problemów jej rozwoju,
- niewielki wpływ mieszkańców na bieg spraw we wspólnocie samorządowej,
- niski stopień integracji i zaangażowania wspólnot lokalnych,
- obojętność lub nasilenie się niezadowolenia, postaw roszczeniowych,
- zaburzona komunikacja pomiędzy samorządem a mieszkańcami,
- brak wiedzy o opiniach mieszkańców,
- niedostateczna liczba partnerów wśród organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz wspólnot lokalnych.

niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców

przyczyny:

- bierność, niechęć do wspólnych działań,
- nieskuteczny dialog – niedostateczna wiedza lub przekonanie o skuteczności różnych form partycypacji społecznej,
- bariery w komunikacji z mieszkańcami,
- poczucie braku sprawczości i wpływu na sprawy gminy wśród mieszkańców.

Na podstawie przeprowadzonej analizy przyczynowo-skutkowej dla tak zdefiniowanych problemów i barier rozwojowych uznano, iż problemem kluczowym jest:

niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego.

1.4. Kluczowe determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa

W podrozdziale 1.3. zidentyfikowano najważniejsze produkty i zasoby oraz zdiagnozowano problemy i deficyty obszaru Partnerstwa. Na wyżej wymienione elementy wpływają różnego rodzaju czynniki, które w procesie rozwoju mogą wzmacniać lub osłabiać potencjały Partnerstwa oraz pogłębiać lub przyczyniać się

do eliminowania zdiagnozowanych problemów. Czynniki te definiuje się jako determinanty. Mogą mieć one charakter mierzalny (np. dostępność komunikacyjna, dostępność określonych usług), a część z nich trudno wartościować i mierzyć (np. zaufanie, współpraca, wspólna wizja rozwoju). Determinanty rozwojowe zidentyfikowane dla obszaru Partnerstwa zaprezentowano w układzie klasycznej analizy SWOT (szanse, zagrożenia, silne i słabe strony).

Tabela 1. Determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa zaprezentowane w układzie SWOT.

<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> • walory przyrodniczo-krajobrazowe, • walory kulturowe i turystyczne, • poczucie bezpieczeństwa, • poczucie tożsamości lokalnej, patriotyzm lokalny, • wysoka jakość przestrzeni publicznych, • dogodne warunki do rozwoju rolnictwa i produkcji rolno-spożywczej (położenie, gleby, klimat). 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> • niska dostępność komunikacyjna, • niska dostępność dobrze płatnych i atrakcyjnych miejsc pracy, • niedorozwój infrastruktury sieciowej, • niedorozwój infrastruktury okołoturystycznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, • brak sieciowania produktu turystycznego • niedorozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, • słabe warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy, • mała liczba firm z branży turystycznej, • słaba promocja regionu, brak marki regionu (Ponidzie).
<p>SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> • zatrzymanie mieszkańców, • rozwój instytucjonalny samorządów • wspólna wizja rozwoju partnerskich JST, • integracja działań prorozwojowych, • intensyfikacja współpracy z liczącymi się ośrodkami turystycznymi w regionie (Busko-Zdrój, Góry Świętokrzyskie), • intensyfikacja współpracy międzysektorowej, • rozwój nowoczesnego, ekologicznego rolnictwa, • profesjonalizacja branży turystycznej i przemysłów czasu wolnego, • wzmocnienie marki i rozpoznawalności obszaru Partnerstwa, w tym produktów lokalnych, • stabilizacja sytuacji finansowej JST, • tworzenie dobrego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości, • angażowanie się mieszkańców i przedsiębiorców we współpracę na rzecz rozwoju. 	<p>ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanik usług publicznych i rynkowych, • wzrost kosztów usług, • pauperyzacja społeczeństwa, • zmiany klimatyczne, • „wysysanie” zasobów do bardziej atrakcyjnych ośrodków miejskich, • pogarszanie się parametrów środowiskowych, • brak środków finansowych na rozwój, w tym na realizację kapitałochłonnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, • przewaga konkurencyjna liczących się ośrodków turystycznych w województwie (Busko-Zdrój, Góry Świętokrzyskie).

Źródło: Opracowanie własne

1.5. Kluczowe wyzwania oraz kierunki strategicznej interwencji i współpracy

Wymienione w podrozdziale 1.4. determinanty są czynnikami wpływającymi na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru Partnerstwa. Większość z nich oddziałuje stymulująco na procesy rozwojowe. Z analiz przeprowadzonych w ramach projektu CWD wynika, iż determinantami, które mogą ten proces hamować są między innymi: depopulacja i towarzyszące jej negatywne zjawiska demograficzne, pogłębiająca się pauperyzacja społeczeństwa, wykluczenie komunikacyjne, pogarszająca się jakość środowiska naturalnego, niedorozwój infrastruktury (sieciowej, okołoturystycznej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej), niska atrakcyjność inwestycyjna, trudna sytuacja finansowa samorządów oraz brak funduszy na przedsięwzięcia rozwojowe. Powodują one stopniową marginalizację obszarów wiejskich i utratę funkcji społeczno-gospodarczych przez ośrodki miejskie.

Mając powyższe na uwadze wskazano następujące kluczowe wyzwania i kierunki strategicznej interwencji:

transport i komunikacja:

- poprawa dostępności komunikacyjnej,
- rozwój transportu ekologicznego

środowisko naturalne:

- ograniczenie niskiej emisji,
- wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- wzrost stopnia wykorzystania ekologicznych rozwiązań w rolnictwie,
- zwiększenie warunków dla retencjonowania wód

infrastruktura komunalna:

- budowa i rozbudowa infrastruktury sieciowej

turystyka i przemysły czasu wolnego:

- turystyczne zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego,
- rozwój bazy okołoturystycznej, wypoczynkowej i noclegowej, sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej i uzdrowiskowej
- wzrost jakości i dostępności oferty sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej, prozdrowotnej

promocja:

- budowa marki regionu w oparciu o lokalne produkty i walory przyrodniczo-kulturowe,
- budowa zintegrowanego produktu turystycznego

gospodarka i przedsiębiorczość:

- tworzenie rynku zbytu produktów rolno-spożywczych,
- świadczenie specjalistycznego doradztwa dla przedsiębiorców i inwestorów,
- pobudzanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców regionu,
- kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu,
- rozwój MŚP, w tym tych z branży turystycznej

kapitał społeczny:

- integracja międzypokoleniowa,
- aktywizacja osób starszych,
- wspieranie inicjatyw lokalnych,
- prowadzenie umiejętnego dialogu społecznego.

2. Cele Partnerstwa

2.1. Wizja – cel główny i misja rozwoju Partnerstwa

Wizja – cel główny rozwoju Partnerstwa została sformułowana przy udziale Rady Partnerstwa, Grupy Roboczej oraz interesariuszy społeczno-gospodarczych obszaru Partnerstwa. Na jej kształt wpłynęły wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej opisane w raporcie diagnostycznym, a także rezultaty prac warsztatowych i spotkań dyskusyjnych. Wypracowana wspólnie wizja rozwoju, będąca w zgodzie ze wskazanymi wnioskami, została spisana w następującym brzmieniu:

„Ponidzie w 2030 roku jest:

- **regionem słynącym z czystego środowiska naturalnego, atrakcyjnym turystycznie – dziedzictwo przyrodniczo-kulturalne jest dumą jego mieszkańców, a oferta kulturalno-rekreacyjna jego znakiem „firmowym”,**
- **regionem prężnie się rozwijającym, z atrakcyjnymi miejscami pracy oraz wysokiej jakości usługami, po które sięgają nie tylko jego mieszkańcy, ale także osoby przyjezdne,**
- **regionem ludzi przedsiębiorczych, dbających o środowisko naturalne, aktywnie spędzających czas na łonie natury, którzy angażują się w sprawy ważne dla swojej lokalnej społeczności,**
- **regionem wnoszącym wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Województwa Świętokrzyskiego, Polski i Europy.”**

W powiązaniu z wizją zdefiniowano również misję Partnerstwa, to jest cel nadrzędny – główny, którego realizacja pozwoli na stopniowe urzeczywistnienie sformułowanej wizji. Misją Partnerstwa Ponidzie jest:

„Wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa”.

2.2. Cele strategiczne Partnerstwa

W oparciu o sformułowaną wizję oraz misję Partnerstwa, a także zidentyfikowane w procesie diagnostycznym kluczowe wyzwania i kierunki interwencji zdefiniowano sześć celów strategicznych, które przedstawiono na ryc.2.

Ryc. 2. Cele strategiczne Partnerstwa Ponidzie

Źródło: Oprac. własne.

2.2.1. Zielone Ponidzie

Cel strategiczny odpowiada na istotny dla Partnerstwa problem, jakim jest niezadowalająca jakość powietrza i wód powierzchniowych.

Środowisko przyrodnicze Ponidzia postrzegane jest jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów regionu. Ponad 83% powierzchni Partnerstwa zostało bowiem zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (obszary Natura 2000, parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary występowania wód leczniczych). Jakość środowiska przyrodniczego decyduje o atrakcyjności regionu jako miejsca zamieszkania, wpływa na jakość życia mieszkańców oraz stanowi ważny czynnik rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz prozdrowotnej. Wobec powyższego

zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz niwelowanie negatywnych skutków działalności ludzkiej na środowisko stanowi jedno z głównych wyzwań Partnerstwa.

Kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą **działania** skoncentrowane na:

- ochronie, zachowaniu lub poprawie stanu głównych komponentów środowiska naturalnego,
- transformacji energetycznej opartej na odnawialnych źródłach energii,
- adaptacji do zmian klimatu oraz zapobieganiu skutkom zagrożeń naturalnych.

Osiągnięcie celu 1. – **Zielone Ponidzie** jest powiązane z celem 4. – **Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych** oraz celem 5. **Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej**. Cel 1. oraz cele operacyjne 1.1.-1.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, to jest celem strategicznym (2.) **przyjazny dla środowiska i czysty region** oraz celami operacyjnymi: (2.1.) poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego, (2.2.) adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych, (2.3.) energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.

Ponadto cel 1. – **Zielone Ponidzie** jest spójny z priorytetem 2 programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – **Fundusze Europejskie dla środowiska**, a także celami szczegółowymi: **RSO 2.1. – wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych** oraz **RSO 2.2. – wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju**, a także celem szczegółowym **RSO 2.4. – wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego**.

Ryc. 3. Zielone Ponidzie – cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 1.

- **1.1. ochrona środowiska przyrodniczego** – ograniczenie niskiej emisji, ochrona wód i gleb, ochrona bioróżnorodności i krajobrazu przyrodniczego, podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców
- **1.2. rozwój zielonej energii** – zwiększenie udziału OZE w sferze gospodarczej, publicznej i prywatnej, zwiększenie efektywności energetycznej (polepszenie parametrów termomodernizacyjnych budynków, modernizacja oświetlenia), rozwój infrastruktury energetycznej (farmy fotowoltaiczne)
- **1.3. adaptacja do zmian klimatu** – rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej i zapobieganie skutkom zagrożeń naturalnych (zwiększenie naturalnej i sztucznej retencji), rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (zwiększenie retencji krajobrazowej)

Źródło: Opracowanie własne.

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.2. Markowe Ponidzie

Cel strategiczny stanowi bezpośrednią odpowiedź na jeden z deficytów obszaru Partnerstwa, jakim jest niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy.

Do mocnych stron Partnerstwa należy zaliczyć unikalne walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz bogate dziedzictwo kulturowe. Jednakże infrastruktura turystyczna (sportowo-rekreacyjna, uzdrowska, kulturalna) oraz infrastruktura towarzysząca, jak i związana z nią oferta usługowa nie są wystarczające dla profesjonalizacji branży okołoturystycznej oraz budowania przewagi konkurencyjnej w oparciu o regionalne produkty turystyczne (np. szlak VeloNida, szlak konny, szlaki kajakowe – spływy Nidą, oferta Aeroklubu w Pińczowie, Świętokrzyska Kolejka Wąskotorowa Ciuchcia Ponidzie i in.). Wobec powyższego wzmocnienie roli turystyki jako liczącego się sektora lokalnej gospodarki uznaje się za jedno z wyzwań Partnerstwa. Kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą **działania** skoncentrowane na:

- rozwoju infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej,
- rozwoju jakości i dostępności usług turystycznych z uwzględnieniem grup defaworyzowanych, w tym na rozwoju turystyki rodzinnej z bardzo małymi dziećmi i oferty turystycznej dla osób niepełnosprawnych ruchowo

i intelektualnie

oraz

- kreowaniu wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne.

Osiągnięcie celu 2. – **Markowe Ponidzie** jest powiązane z celem 1. – **Zielone Ponidzie** oraz celem 3. **Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów**. Cel 2. oraz cele operacyjne 2.1.-2.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym (1.) **inteligentna gospodarka i aktywni ludzie** oraz celem operacyjnym (1.3.) **wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu**.

Ponadto cel 2. – **Markowe Ponidzie** jest spójny z priorytetem 6 programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – **Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych**, a także celami szczegółowymi: **RSO 5.1 – wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich** oraz

RSO 5.2 - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.

Ryc. 4. Markowe Ponidzie – cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 2.

- **2.1. rozwój infrastruktury turystycznej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej** – rozwój bazy gastronomicznej, noclegowej, kulturalnej, uzdrowiskowej i sportowo-rekreacyjnej, adaptacja obiektów zabytkowych do funkcji turystycznych
- **2.2. rozwój usług turystycznych** – rozwój przedsiębiorczości w obszarze usług turystycznych, wzmocnienie potencjału organizacji turystycznych
- **2.3. kreowanie wizerunku** – kreowanie, wdrażanie oraz promocja produktów turystycznych uwzględniających potrzeby różnych grup odbiorców, budowa marki regionu we współpracy z liczącymi się ośrodkami i organizacjami turystycznymi, budowa zintegrowanego systemu promocji turystycznej

Źródło: Opracowanie własne.

Cel operacyjny 2.1. ma częściowo charakter terytorialnie skoncentrowany – determinują go: lokalizacja atrakcji turystycznych, występowanie zasobów uzdrowiskowych czy lokalizacja obiektów zabytkowych. Pozostałe cele operacyjne (2.2 i 2.3.) mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.3. Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów

Cel strategiczny odpowiada na istotny dla Partnerstwa problem, jakim jest niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy.

Gospodarka obszaru Partnerstwa oparta jest w zdecydowanej mierze na rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym oraz na szeroko pojętych usługach. Produkcja przemysłowa w regionie jest skoncentrowana terytorialnie i rozwija się na obszarach o najkorzystniejszych warunkach do inwestowania, to jest przede wszystkim na terenie gminy Jędrzejów, w mniejszym stopniu w gminie Pińczów i gminie Kije. Prowadzona lokalnie działalność gospodarcza jest zazwyczaj nisko dochodowa i nie przyczynia się w zadowalającym stopniu do wzrostu potencjału ekonomiczno-finansowego obszaru Partnerstwa. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy wskazują także na deficyt nowoczesnych i dobrze płatnych miejsc pracy. Perspektywa lepszej oferty i wyższych wynagrodzeń stanowi bardzo istotny czynnik, który skłania wielu mieszkańców do emigracji zarobkowej przyczyniając się do osłabienia potencjału rozwojowego obszaru Partnerstwa. Wobec powyższego istotne dla realizacji przedmiotowego celu będą **działania** skoncentrowane na:

- kreowaniu konkurencyjnych warunków do inwestowania w regionie,
- rozwoju wykwalifikowanych kadr
oraz
- wspieraniu kluczowych z perspektywy rozwoju regionu gałęzi gospodarki.

Założeniem planowanych działań jest przede wszystkim:

- rozwój nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz ugruntowanie roli obszaru Partnerstwa jako ważnego centrum zbytu produktów rolno-spożywczych,
- efektywne wykorzystanie potencjału obszaru Partnerstwa opartego na walorach środowiskowo-kulturowych poprzez rozwój funkcji turystycznej oraz działalności prozdrowotnej i uzdrowiskowej,

- tworzenie nowych i rozwój istniejących terenów inwestycyjnych oraz lokalnych stref aktywności gospodarczej, a także wspieranie rozwoju lokalnych instytucji otoczenia biznesu.

Osiągnięcie celu 3. – **Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów** jest powiązane z celem 2. – **Markowe Ponidzie**. Cel 3. oraz cele operacyjne 3.1.-3.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, to jest celem strategicznym (1.) **inteligentna gospodarka i aktywni ludzie** oraz celami operacyjnymi: (1.1.) zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki, (1.2.) kompetentne kadry dla gospodarki regionu, (1.3.) wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.

Ponadto cel 3. – **Konkurencyjne Ponidzie** jest spójny z priorytetem 6 programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – **Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych**, a także celami szczegółowymi: **RSO 5.1 – wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich**

oraz

RSO 5.2 - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.

Ryc. 5. Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 3

- **3.1. kreowanie korzystnych warunków do inwestowania** – tworzenie konkurencyjnej oferty dla potencjalnych inwestorów, efektywne wsparcie przedsiębiorców, rozwój instytucji otoczenia biznesu
- **3.2. wzrost podaży wykwalifikowanych kadr**
- **3.3 wspieranie kluczowych branż gospodarki regionu** – tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwój lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o surowce naturalne oraz efektywne wykorzystywanie potencjału turystycznego

Źródło: Opracowanie własne.

Cel operacyjny 3.1. ma częściowo charakter terytorialnie skoncentrowany. Pozostałe cele operacyjne (3.2 i 3.3.) mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.4. Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych

Cel strategiczny stanowi bezpośrednią odpowiedź na jeden z deficytów obszaru Partnerstwa, jakim jest niedostateczny rozwój gminnej infrastruktury sieciowej – wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej.

Gospodarka wodno-ściekowa i energetyczna na obszarze Partnerstwa nie spełnia współczesnych standardów i oczekiwań mieszkańców. Województwo świętokrzyskie, jak i cały obszar Partnerstwa charakteryzuje się wyjątkowo niskim odsetkiem osób korzystających z oczyszczalni ścieków - ścieki komunalne są jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń wód i gleb. Na terenie Partnerstwa zdiagnozowano także niemalże całkowity brak sieci ciepłowniczej – gazowej. Niedorozwój, a nierzadko brak sieci gazowej powoduje, że ta forma ogrzewania nie jest rozpatrywana jako alternatywa dla tradycyjnych, nieekologicznych źródeł grzewczych będących przyczyną zjawiska tzw. niskiej emisji charakterystycznego zarówno dla obszaru Partnerstwa, jak i całego województwa świętokrzyskiego. Wobec powyższego kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą **działania** skoncentrowane na:

- rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- rozwoju infrastruktury energetycznej
oraz
- rozwój gospodarki odpadami.

Założeniem planowanych działań jest niwelowanie różnic występujących pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi w zakresie dostępu do infrastruktury sieciowej, a także zachowanie jakości środowiska naturalnego, w tym w szczególności walorów przyrodniczych obszarów chronionych.

Wobec tego osiągnięcie celu 4. – **Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych** jest powiązane z celem 1. – **Zielone Ponidzie**, w szczególności z celem operacyjnym **1.1. ochrona środowiska przyrodniczego**. Cel 4. oraz cele operacyjne 4.1.-4.2. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, to jest celem strategicznym (2.) **przyjazny dla środowiska i czysty region** oraz celami

operacyjnymi: (2.1.) **poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego**, (2.3.) **energetyka odnawialna i efektywność energetyczna**.

Ponadto cel 4. – **Czyste Ponidzie** jest spójny z priorytetem 2 programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – **Fundusze Europejskie dla środowiska**, a także celami szczegółowymi: **RSO 2.5 – wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej**

oraz

RSO 2.6 – wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.

Ryc. 6. Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych – cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 4

- 4.1. **rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej**
- 4.2. **rozwój infrastruktury energetycznej**
- 4.3. **rozwój gospodarki odpadami**

Źródło: Oprac. własne.

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.5. Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej

Cel strategiczny odpowiada na istotny dla mieszkańców problem, jakim jest niewystarczający stopień skomunikowania partnerskich jednostek z miastami i powiatami ościennymi.

Na obszarze Partnerstwa znajduje się nadal wiele miejscowości, które nie są obsługiwane przez komunikację zbiorową. Brak regularnej siatki połączeń sprawia, iż mieszkańcy pozbawieni własnego środka transportu mają ograniczony dostęp do podstawowych usług, jak i usług wyższego rzędu, co wpływa na jakość ich życia oraz poczucie bezpieczeństwa. Sytuację pogarsza niezadowalający stan części infrastruktury drogowej, a także bardzo słabo rozwinięta sieć połączeń rowerowych, która mogłyby stanowić zeroemisyjną, przyjazną środowisku alternatywę dla transportu samochodowego. Swobodny przepływ ludzi między partnerskimi jednostkami oraz między obszarem Partnerstwa a gminami i powiatami ościennymi

jest również ważny z perspektywy rozwoju funkcji turystycznej. Kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą **działania** skoncentrowane na:

- rozwoju sieci dróg i połączeń pieszo-rowerowych oraz
- rozwoju regularnych sieci połączeń międzygminnych i regionalnych.

Planowane działania powinny uwzględniać kreowanie spójnej sieci dróg, w tym połączeń pieszo-rowerowych oraz poprawę parametrów infrastruktury drogowej i transportu publicznego.

Osiągnięcie celu 5. – **Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej** jest powiązane z celem 1. – **Zielone Ponidzie**, w szczególności z celem operacyjnym **1.1. ochrona środowiska przyrodniczego**, a także celem 2. – **Markowe Ponidzie**. Cel 5. oraz cele operacyjne 5.1.-5.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, to jest celem strategicznym 2. **przyjazny dla środowiska i czysty region** oraz celem strategicznym 3. **wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi**, a także celami operacyjnymi tejże strategii: odpowiednio (2.1.) poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego oraz (3.3.) wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.

Ponadto cel 5. – **Mobilne Ponidzie** jest spójny z priorytetem 3 programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – **Fundusze Europejskie na mobilność miejską**, a także celem szczegółowym **RSO 2.8 – wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej**.

Ryc. 7. Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej – cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 5

- **5.1. rozwój sieci drogowej** – rozbudowa i modernizacja infrastruktury dróg gminnych i powiatowych
- **5.2. rozwój sieci komunikacji pieszo-rowerowej** – projektowanie szlaków rowerowych, rozbudowa i modernizacja infrastruktury pieszo-rowerowej
- **5.3. rozwój regularnej siatki połączeń międzygminnych i regionalnych**

Źródło: Opracowanie własne.

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.6. Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego

Cel strategiczny stanowi bezpośrednią odpowiedź na jeden z deficytów obszaru Partnerstwa, jakim jest niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy wskazują na niezadawalający stopień integracji społecznej, rosnącą liczbę osób zagrożonych wykluczeniem oraz niezadawalające zainteresowanie mieszkańców sprawami ważnymi dla gminy.

Aktywność społeczna i obywatelska przy ogólnym dobrostanie zdrowotnym stanowi fundament rozwoju każdej jednostki. Zaangażowanie społeczności lokalnej we współtworzenie dobrostanu danej gminy świadczy o gotowości jej mieszkańców do podejmowania i realizacji oddolnych inicjatyw na rzecz wspólnego dobra. Postawy proaktywne i prospołeczne tworzą silne więzi i poczucie solidarności.

Podstawą budowania społeczeństwa obywatelskiego jest także skuteczny dialog społeczny, przede wszystkim między przedstawicielami administracji publicznej a mieszkańcami. Wobec powyższego kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą **działania** skoncentrowane na:

- wspieraniu oddolnych inicjatyw lokalnych,
- integracji międzypokoleniowej i aktywizacji osób starszych
- zachowaniu i poprawie dobrostanu zdrowotnego mieszkańców oraz
- prowadzeniu umiejętnego dialogu społecznego.

Ryc. 8. Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego – cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 6

- 6.1. **wspieranie inicjatyw lokalnych**
- 6.2. **integracja międzypokoleniowa i aktywizacja osób starszych**
- 6.3. **zachowanie i poprawa dobrostanu zdrowotnego mieszkańców**
- 6.4. **prowadzenie umiejętnego dialogu społecznego**

Źródło: Oprac. własne.

Cel 6. oraz powiązane z nim cele operacyjne ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym 3. **wspólnota i bezpieczna**

przestrzeń, które łączą ludzi, a także celami operacyjnymi tejże strategii: (3.1.) silny kapitał społeczny w regionie, (3.2.) powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym, (3.3.) wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.

Ponadto cel 6. – **Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego** jest spójny z priorytetem 9 programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – **Usługi społeczne i zdrowotne**, a także celami szczegółowymi: **ESO 4.8 – wspieranie aktywnego włączenia społecznego, ESO 4.9 – Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, ESO 4.11 – Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej**

oraz **ESO 4.12 – Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.**

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.3. Opis podejścia zintegrowanego

Zintegrowane podejście oznacza planowanie działań w sposób funkcjonalny, a nie w sposób sektorowy (dziedzinowy). Taki sposób prowadzenia polityki rozwoju pozwala osiągnąć lepsze rezultaty, np. poprzez wykorzystanie efektów już zrealizowanych inwestycji, optymalne zaplanowanie kolejności przeprowadzenia działań w czasie oraz elastyczność działań w fazie wdrożeniowej. W niniejszej strategii podejście zintegrowane przejawia się w kilku płaszczyznach.

- **Integracja na poziomie celów** oznacza, iż są one wzajemnie powiązane, a zakres działań jednego celu wpływa na efekty realizacji działań przypisanych innemu celowi. Powiązanie sześciu celów strategicznych Partnerstwa opisane zostało szczegółowo w podrozdziale 2.2. Wykazano także spójność poszczególnych celów strategicznych Partnerstwa z celami strategicznymi i operacyjnymi określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, a także spójność z priorytetami i celami programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego

2021-2027.

- **Integracja na poziomie projektów** oznacza przygotowywanie koncepcji projektowych, które w możliwie dużym stopniu łączą wymiary (gospodarczy, społeczny, środowiskowy, przestrzenny) oraz zadania o charakterze inwestycyjnym i nieinwestycyjnym. Bardzo ważna jest również wzajemna komplementarność projektów (np. wykorzystanie tej samej przestrzeni lub obiektów do realizacji działań dwóch różnych projektów) oraz korzystanie z efektów projektów już zrealizowanych.

Projekty planowane do dofinansowania z Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (w ramach instrumentu IIT) spełniają wymogi definicji projektu zintegrowanego określonej w „Zasadach realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027” w sposób następujący:

- wpisują się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych, – mają wpływ na więcej niż jedną gminę, a ich realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii.

Projekty te jako zintegrowane przedsięwzięcia rozwojowe spełniają następujące warunki:

- a) są projektami partnerskimi w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027,
- b) deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektów.

- **Integracja w sferze organizacyjnej** oznacza budowanie kultury współpracy w ramach zawiązanego partnerstwa oraz w relacjach partnerstwo – interesariusze. Ten drugi wymiar jest szczególnie ważny w przygotowaniu projektów publicznych, które powinny uwzględniać wpływ, jaki wywierają na otoczenie społeczno-gospodarcze (np. dostrzeganie roli przedsiębiorców i twórców w kreowaniu produktu turystycznego).
- **Uwzględnienie celów i założeń krajowej i regionalnej polityki rozwojowej**, które oznacza w szczególności zachowanie spójności z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz zapisami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.
- **Integracja z innymi OSI, w tym OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska** – Ponidzie postrzegane jest jako „Zielone płuca” Świętokrzyskich Uzdrowisk. Zapisy

strategii terytorialnej Partnerstwa Ponidzie – cele strategiczne, cele operacyjne i działania korepondują z celami rozwojowymi OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska.

3. Projekty

3.1. Projekty strategiczne

Projekty strategiczne to takie przedsięwzięcia, które realizują jeden lub więcej niż jeden ze zdefiniowanych celów strategicznych. Rozwiązują one zdiagnozowane problemy w oparciu o zidentyfikowane potencjały obszaru Partnerstwa będąc zgodnymi z celami rozwojowymi dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

Prace nad projektami strategicznymi Partnerstwa Ponidzie przebiegały dwuetapowo:

- w pierwszej kolejności Grupa Robocza, Rada Partnerstwa, a także interesariusze zgłaszali propozycje działań strategicznych, które ich zdaniem najlepiej realizują zdefiniowane cele strategiczne; propozycje działań były wypracowywane podczas spotkań Rady Partnerstwa, warsztatów Grupy Roboczej oraz spotkań z interesariuszami obszaru Partnerstwa;
- następnie zgłoszone pomysły analizowano i grupowano opracowując na ich podstawie sześć projektów strategicznych zgodnych z kryteriami opisanymi w Tab. 2.

Tabela 2. Kryteria (cechy) projektów strategicznych

Nazwa kryterium	Opis kryterium
partnerski	realizowany wspólnie przez Partnerów lub wytwarzający wspólny rezultat dla Partnerów, mający wpływ na rozwój więcej niż jednej gminy
zintegrowany	rozwiązujący problemy w co najmniej dwóch wymiarach interwencji (wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym lub przestrzennym), wykorzystujący szerszy zakres potencjałów, odpowiadający na szerszy zakres potrzeb różnych grup beneficjentów końcowych
komplementarny	komplementarny z innymi projektami określonymi w strategii (strategicznymi lub uzupełniającymi) lub innymi projektami na obszarze Partnerstwa, których realizacja jest w sposób wiarygodny przesądzona, trwa lub została już zakończona

Źródło: Związek Miast Polskich. Opracowanie własne.

Opisy projektów strategicznych w formie fiszek zawarto w załącznikach 1 - 6 do dokumentu strategii terytorialnej. Przy ich realizacji Partnerstwo zamierza korzystać z różnych źródeł finansowania, środków własnych i funduszy zewnętrznych.

Szczególną kategorię przedsięwzięć stanowią projekty Partnerstwa realizowane w formule IIT. Wskazano również te projekty lub ich komponenty, dla których partnerzy (gminy, powiat) zamierzają samodzielnie ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu FEŚ.

Przedsięwzięcia wdrażane w ramach IIT przyczynią się do rozwiązywania wspólnych problemów Partnerstwa i skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru strategicznej interwencji OSI Ponidzie. Zgodnie z definicją wskazaną w dokumencie MFiPR pn. "Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027" projekt zintegrowany powinien spełniać przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy wdrożeniowej;
- deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej dwóch gmin OF, co powinno znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii.

Ponadto jest pożądanym, by projekt był komplementarny z innymi przedsięwzięciami realizowanymi lub planowanymi do realizacji przez Partnerstwo. Biorąc pod uwagę powyższe kryteria dokonano weryfikacji cech sześciu projektów strategicznych, w tym projektów planowanych do dofinansowania ramach IIT.

Tabela 3. Lista projektów strategicznych Partnerstwa Ponidzie

Nazwa projektu	Projekt partnerski	Projekt zintegrowany	Projekt komplementarny	Projekt wdrażany w formule IIT
Zielona Energia dla Ponidzia	tak	tak	tak	Tak, częściowo
Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej	tak	tak	tak	nie
Budowa zbiorników retencyjnych	tak	tak	tak	nie
Szlak turystyczny NIDA	tak	tak	tak	tak
Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej	tak	tak	tak	tak, częściowo
Aktywna i zdrowa kadra samorządowa filarem ponidziańskiego społeczeństwa	tak	tak	tak	nie

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. Projekty uzupełniające

Opisane w niniejszym rozdziale projekty strategiczne (przedsięwzięcia strategiczne) realizują przede wszystkim założenia celów strategicznych:

- **Zielone Ponidzie,**
- **Markowe Ponidzie,**
- **Konkurencyjne Ponidzie** – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów,
- **Czyste Ponidzie** – zwiększenie dostępności usług komunalnych
- **Silne Ponidzie** – rozwój kapitału społecznego.

Należy jednakże zaznaczyć, iż poza zdefiniowanymi przedsięwzięciami samorządy tworzące Partnerstwo mogą podejmować i podejmują dodatkowe inicjatywy zmierzające do realizacji celów strategicznych.

Pomimo, iż w strategii terytorialnej Partnerstwa nie zdefiniowano projektów odnoszących się bezpośrednio do celu **Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej**, należy zwrócić uwagę na przedsięwzięcia realizowane lub planowane do realizacji przez poszczególnych Partnerów. Zgodnie z założeniami strategii terytorialna oprócz projektów strategicznych może zawierać (w sposób nieobligatoryjny) **projekty uzupełniające**. Są to takie projekty, które Partnerstwo uznaje za ważne, jednak nie można ich uznać za w pełni partnerskie lub w pełni zintegrowane.

Wobec powyższego za projekty uzupełniające Partnerstwo uznało:

- przedsięwzięcie wpisujące się w cel **Mobilne Ponidzie**: „Przebudowa dworca wraz z budową ścieżek na terenie miasta Pińczowa, utworzenie wypożyczalni rowerów i zakup autobusów hybrydowych w ramach projektu „Wsparcie multimodalnej mobilności na terenie gminy Pińczów” – planowany termin zakończenia prac przypada na 31.10.2023¹,

oraz przedsięwzięcia takie jak:

- Forum Organizacji Pozarządowych w Pińczowie,
- Forum Przedsiębiorców Powiatu Pińczowskiego,
- rozwój e-usług w urzędach partnerskich JST.

realizujące założenia celu **Silne Ponidzie**.

¹ Wskazane przedsięwzięcie jest częścią dużej inwestycji „Wsparcie multimodalnej mobilności na terenie Gminy Pińczów”. Projekt ten zakłada m.in. przebudowę i modernizację dworca PKS – budynku oraz parkingu, zakup autobusów hybrydowych, montaż wiat przystankowych, budowę ścieżek rowerowych na terenie miasta, a także utworzenie miejskiej wypożyczalni rowerów oraz budowę systemu parkingowego Park&Ride i Bike&Ride.

4. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii

Wdrożenie strategii rozwoju Partnerstwa Ponidzie jest złożonym procesem angażującym wszystkie podmioty, których strategia dotyczy, to jest: partnerskie samorządy, a w szczególności samorządowe jednostki organizacyjne poszczególnych gmin i powiatu pińczowskiego, w tym urzędy gmin oraz Starostwo Powiatowe w Pińczowie.

4.1. Struktura zarządzania procesem wdrożenia

Struktura zarządzania procesem wdrażania strategii terytorialnej Partnerstwa Ponidzie została oparta na wiedzy i doświadczeniu jednostek samorządowych wchodzących w skład Partnerstwa oraz strukturach organizacyjnych powołanych w ramach projektu pilotażowego CWD – Centrum Wsparcia Doradczego.

Mając powyższe na uwadze, skład podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii terytorialnej przedstawia się następująco:

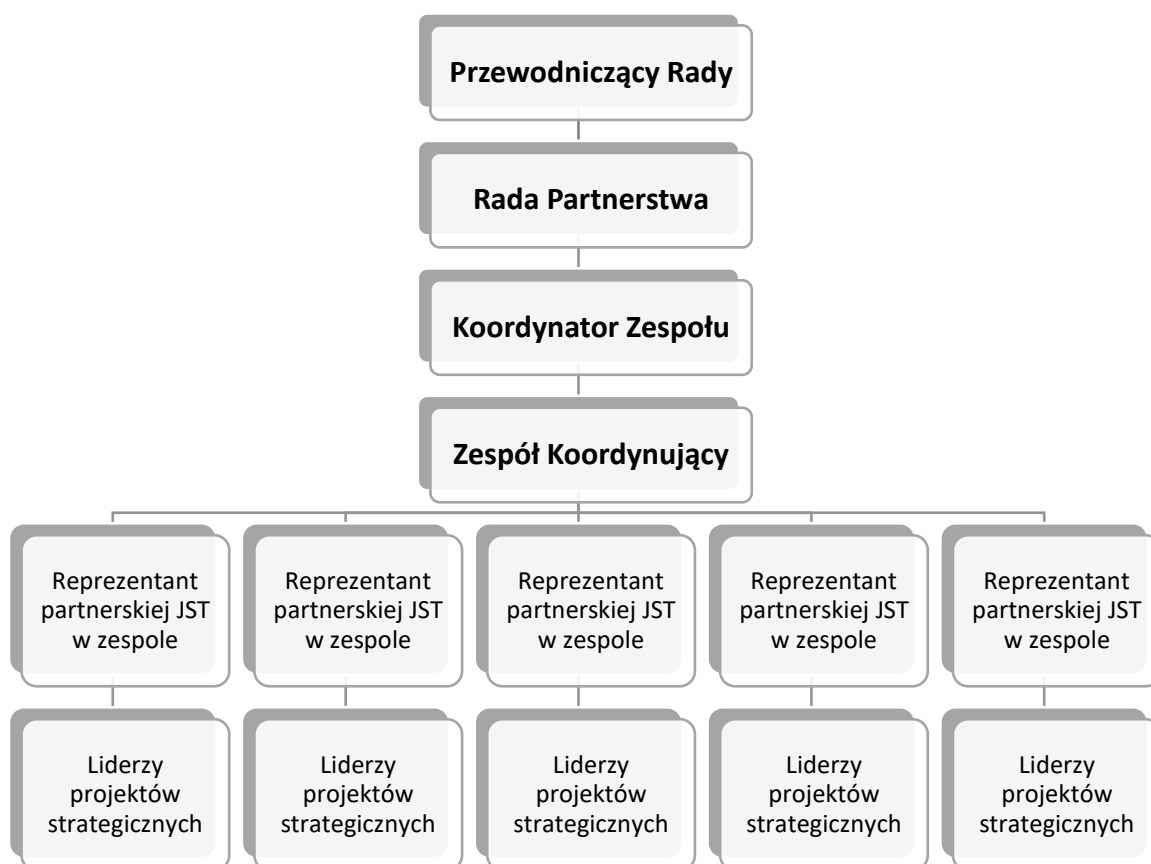
- **Rada Partnerstwa** jako komitet sterujący, kierowana przez **Przewodniczącą Rady**,
- **Zespół Koordynujący** kierowany przez **Koordynatora Zespołu**,
- **Koordinatoryz/realizatorzy poszczególnych projektów – liderzy projektów** to jest przedstawiciele jednostek organizacyjnych samorządów Partnerstwa wdrażający projekty zapisane w strategii terytorialnej.

Rada Partnerstwa (Komitet Sterujący) kierowana przez **Przewodniczącą Rady** działa na poziomie zarządzania strategicznego pełniąc funkcję decyzyjną i opiniodawczą. W skład Rady wchodzi reprezentanci władz wykonawczych wszystkich partnerskich jednostek samorządowych².

² Wszystkie decyzje Rady Partnerstwa, poza decyzją o zmianie składu Partnerstwa, podejmowane są zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Rady Partnerstwa. Każdemu przedstawicielowi członkowskich JST przysługuje jeden głos. W sytuacji, gdy ilość głosów została by rozłożona równomiernie, głosowanie jest kontynuowane do momentu uzyskania zwykłej większości głosów.

Spotkania Rady będą organizowane regularnie, to jest co najmniej raz na kwartał lub częściej w zależności od potrzeb. Organizatorem spotkań jest Przewodniczący Rady, jednakże będzie ono mogło zostać zainicjowane na wniosek reprezentanta każdej jednostki samorządowej wchodzącej w skład Partnerstwa.

Ryc. 9. Struktura zarządzania procesem wdrażania strategii terytorialnej Partnerstwa.

Źródło: Oprac. własne.

Do realizacji działań operacyjnych powołany zostanie specjalny zespół odpowiedzialny za koordynację działań, monitoring i ewaluację realizacji strategii — **Zespół Koordynujący**. Zespół ten stanowić będzie odpowiednik Grupy Roboczej uczestniczącej w przygotowaniu raportu diagnostycznego i strategii terytorialnej Partnerstwa Pomorza. Grupa Robocza będzie pełnił funkcje zespołu koordynującego do czasu ustalenia jego nowego składu. W skład zespołu wejdą wytypowani przez Radę Partnerstwa przedstawiciele partnerów.

Zespół Koordynujący będzie współpracował z wytypowanymi jednostkami samorządowymi – liderami poszczególnych projektów/przedsięwzięć,

w szczególności z jednostkami merytorycznymi odpowiedzialnymi za w/w projekty/przedsięwzięcia. Pracą Zespołu Koordynującego kierować będzie **Koordynator Zespołu**. Zakres kompetencji i uprawnień koordynatora określi Rada Partnerstwa.

Zebrania Zespołu Koordynującego będą odbywały się regularnie, to jest nie rzadziej niż raz na kwartał. Po każdym spotkaniu zespołu sporządzana będzie notatka służbowa opisująca przebieg spotkania i najważniejsze ustalenia oraz przydział zadań. Notatka będzie wysyłana do wszystkich uczestników spotkania.

Zapewnienie sprawnego przepływu informacji o realizacji projektów strategicznych wewnątrz i na zewnątrz Partnerstwa, w szczególności pomiędzy członkami Zespołu Koordynującego, a także pomiędzy zespołem a organami gmin i powiatu oraz jednostkami organizacyjnymi poszczególnych samorządów nastąpi poprzez stosowne zapisy procedur określonych przez Radę Partnerstwa.

Tabela 4. Zadania podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii.

	Rada Partnerstwa	Zespół Koordynujący
zadania poszczególnych podmiotów	<ul style="list-style-type: none"> • opiniowanie i zatwierdzanie dokumentów i procedur niezbędnych w procesie przygotowania i wdrażania strategii, • opiniowanie i zatwierdzanie projektów strategicznych, • podejmowanie decyzji w zakresie funkcjonowania Partnerstwa, • inicjowanie dodatkowych działań, porozumień i dokumentów rozwijających współpracę partnerskich JST, • określanie i zatwierdzanie zasad współpracy w ramach Partnerstwa oraz między Partnerstwem a podmiotami zewnętrznymi, • określanie zasad i źródeł finansowania strategii, • powołanie Zespołu Koordynującego oraz Koordynatora Zespołu, • nadzór nad realizacją celów i projektów/przedsięwzięć, • zatwierdzanie raportów i sprawozdań z realizacji projektów/przedsięwzięć 	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z jednostkami merytorycznymi odpowiedzialnymi za przedsięwzięcia/projekty, • współpraca z ekspertami zewnętrznymi oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii, • monitoring i ewaluacja działań, • gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wskaźników realizacji celów, • zarządzanie ryzykiem, • inicjowanie i podejmowanie działań korygujących w przypadku stwierdzenia odchylenia od zamierzonych celów, • ocena poziomu realizacji strategii jako elementu prac diagnostycznych, • inicjowanie aktualizacji zapisów strategii za pośrednictwem Koordynatora Zespołu, • prowadzenie działań informacyjnych i konsultacyjnych skierowanych do interesariuszy

Źródło: Opracowanie własne.

4.2. Kluczowe podmioty wdrażające strategię

We wdrażanie strategii terytorialnej i osiągnięcie określonych celów strategicznych zaangażowane będą:

- samorządowe jednostki organizacyjne podmiotów tworzących Partnerstwo Ponidzie oraz
- interesariusze zewnętrzni to jest mieszkańcy, partnerzy społeczno-gospodarczy i naukowcy, a także najważniejsze instytucje i organizacje działające na obszarze Partnerstwa.

Pomyślna realizacja przedsięwzięć strategicznych zależy od efektywnego współdziałania w/w grup podmiotów. Do najważniejszych partnerów reprezentujących sektor publiczny, społeczny i gospodarczy zaliczyć należy:

- jednostki administracji publicznej, m.in. gminy spoza obszaru Partnerstwa, samorząd województwa oraz samorządy powiatowe i władze rządowe,
- instytucje publiczne, w tym instytucje państwowe,
- celowe związki międzygminne,
- przedsiębiorstwa komunalne,
- stowarzyszenia jst,
- organizacje pozarządowe, w szczególności lokalne grupy działania, organizacje turystyczne, sportowe i inne,
- instytucje badawczo-naukowe,
- przedsiębiorców, lokalny i regionalny biznes.

Szczególne znaczenie ma współdziałanie z mieszkańcami obszaru Partnerstwa jako partnerami i beneficjentami projektów strategicznych.

Na etapie przygotowania wniosków aplikacyjnych przeprowadzona zostanie każdorazowo analiza możliwości pozyskania interesariuszy zewnętrznych i współdziałania z nimi w realizacji zadań wynikających z projektu. W szczególnych przypadkach zawarte zostaną umowy partnerstwa z innymi podmiotami – partnerami społeczno-gospodarczymi określające podział zadań i odpowiedzialności w projekcie.

4.3. Aktualizacja strategii terytorialnej Partnerstwa

Aktualizacja strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa Ponidzie następuje w uzasadnionych przypadkach, na wniosek co najmniej jednego z partnerów lub z inicjatywy Koordynatora Zespołu odpowiedzialnego za wdrażanie strategii.

Zainicjowanie procedury aktualizacji powinno być efektem działań monitorujących i ewaluacyjnych, przede wszystkim w ramach badań ewaluacyjnych mid-term. Może być ona związana z istotną zmianą warunków realizacji strategii i poszczególnych projektów lub koniecznością wprowadzenia modyfikacji istniejących zapisów.³

Propozycja aktualizacji powinna zostać zgłoszona wraz z uzasadnieniem Przewodniczącemu Rady Partnerstwa, który następnie przedstawia ją Radzie Partnerstwa.

4.4. Zmiana składu Partnerstwa

Dopuszcza się możliwość zmiany składu Partnerstwa i włączenie do funkcjonującej struktury kolejnych członków reprezentujących sektor samorządowy lub – w uzasadnionych przypadkach, spoza sektora samorządowego. Rozszerzenie składu Partnerstwa wymaga zgody wszystkich członków Rady Partnerstwa.

Rezygnacja z członkostwa w Partnerstwie następuje poprzez jednostronne oświadczenie woli osoby uprawnionej do reprezentowania danego Partnera.

4.5. Zmiany formuły organizacyjno-prawnej Partnerstwa

Strategia terytorialna obszaru Partnerstwa Ponidzie była przygotowywana w okresie, w którym Partnerzy działali na podstawie porozumienia jednostek samorządu terytorialnego na rzecz utworzenia Obszaru Strategicznej Interwencji Ponidzie (OSI Ponidzie). 17 stycznia 2023 roku partnerzy zawarli "Porozumienie dla utworzenia Partnerstwa Ponidzie na Obszarze Strategicznej Interwencji PONIDZIE w celu realizacji Strategii Terytorialnej Partnerstwa Ponidzie i innych wspólnych przedsięwzięć", zatem podstawą działania Partnerstwa Ponidzie są obecnie dwa

³ Niniejsza aktualizacja związana jest m.in. z koniecznością dostosowania zapisów strategii do obowiązującego stanu prawnego, weryfikacją zakresu i kosztów projektów strategicznych, ustaleniem listy projektów planowanych do dofinansowania w ramach programu FEŚ.

porozumienia samorządowe.

Dokument strategiczny zakłada możliwość zmiany formuły organizacyjno-prawnej Partnerstwa z inicjatywy co najmniej dwóch członków Rady Partnerstwa. Zmiana ta wymaga uzasadnienia i zostaje przyjęta w głosowaniu Rady Partnerstwa.

5. System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii

System monitorowania i ewaluacji stanowi jeden z warunków skutecznego zarządzania wdrażaniem strategii i aktywnej realizacji polityki rozwoju partnerskich samorządów. Polega on na obserwowaniu w czasie rzeczywistym procesu realizacji projektów strategicznych, powstawania produktów oraz osiągnięcia założonych rezultatów. System ten będąc źródłem danych na temat postępu realizacji projektów pozwala także na identyfikację opóźnień i nieprawidłowości oraz projektowanie działań naprawczych.

5.1. Wskaźniki realizacji strategii

System monitoringu strategii terytorialnej Partnerstwa Ponidzie opiera się na analizie danych, której będą podlegać wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego oraz wskaźniki rezultatu strategicznego.

Na potrzeby monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii przyjęto, iż:

- wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego odnosić się będą do działań ujętych w projektach strategicznych Partnerstwa, wskaźniki rezultatu strategicznego – do zdefiniowanych celów strategii terytorialnej,
- o ile to możliwe, każdy zdefiniowany wskaźnik powinien mieć ustaloną wartość bazową lub wartość odniesienia oraz wartość docelową; jako wartość bazową – wyjściową dla każdego wskaźnika przyjęto na ogół rok 2021; ustanowienie wartości docelowych umożliwi natomiast monitorowanie stopnia i terminowości osiągnięcia zamierzonych celów,
- wskaźniki powinny być proste, precyzyjnie zdefiniowane i osiągalne oraz scalone do całego obszaru Partnerstwa.

Do oceny postępu realizacji strategii oraz śledzenia efektów wdrażanych projektów strategicznych wykorzystane zostaną wskaźniki obowiązujące w okresie programowania 2021-2027, w tym wskaźniki związane z realizacją Programu FEŚ 2021-2027, adekwatne dla priorytetu/działania, w ramach którego będzie składany projekt. W szczególnych przypadkach dopuszczono także wykorzystanie odpowiednio dobranych wskaźników własnych (wskaźniki dodatkowe).

Tabela 5. Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Zielona Energia dla Poniżnia” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	WP	lokale mieszkalne	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, dokumenty finansowe, inne)	rocznie
Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej -	WP	budynki publiczne	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, dokumenty finansowe, inne)	rocznie
Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	WR	MWh/rok	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, dokumenty finansowe, inne)	rocznie
Szacowana emisja gazów cieplarnianych	WR	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, dokumenty finansowe, inne)	na zakończenie projektu

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6. Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Budowa zbiorników retencyjnych” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Pojemność obiektów małej retencji	WP	tys. m ³	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, dokumenty finansowe, inne)	rocznie
Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej	WR	osoby	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, dokumenty finansowe, inne)	na zakończenie projektu

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 7. Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	WP	km	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rocznie
Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	WP	km	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rocznie
Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	WR	osoby	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	na zakończenie projektu
Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	WR	osoby	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	na zakończenie projektu
Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	WP	sztuka	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	na zakończenie projektu
Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	WP	sztuka	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rocznie

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8. Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Szlak turystyczny NIDA” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	WP	osoby	dane własne partnerskich JST	rokrocznie
Wspierane strategie rozwoju terytorialnego	WP	strategie	dane własne partnerskich JST	rokrocznie
Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	WP	projekty	dane własne partnerskich JST	rokrocznie
Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	WP	obiekty kulturalne i turystyczne	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rokrocznie
Łączna długość nowoutworzonych lub zmodernizowanych dróg dla rowerów i pieszych	WP	km	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rokrocznie
Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	WR	osoby odwiedzające/rok	dane własne partnerskich JST	rokrocznie
Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	WP	sztuka	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rokrocznie

Łączna długość nowoutworzonych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych	WP	kilometr	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rokrocznie
Liczba wykonanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych	WP	sztuka	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rokrocznie
Liczba nowoutworzonych miejsc postojowych dla kamperów	WP	sztuka	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rokrocznie
Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne	WP	sztuka	dane własne partnerskich JST	rokrocznie

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 9. Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Długość nowych lub zmodernizowanych dróg	WP	kilometr	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rocznie
Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	WP	hektar	dane własne partnerskich JST (umowy, protokoły odbioru, inne)	rocznie
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	WP	osoby	dane własne partnerskich JST	rocznie
Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	WR	sztuka	dane własne partnerskich JST	na zakończenie projektu

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 10 Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu " Aktywna i zdrowa kadra samorządowa filarem ponidziańskiego społeczeństwa" wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba osób objętych wsparciem w obszarze zdrowia	WP	osoby	dane własne partnerskich JST	rocznie
Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	WR	osoby	dane własne partnerskich JST	na zakończenie projektu

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Tabela wskaźników rezultatu strategicznego wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.

Cel strategiczny / Nazwa wskaźnika rezultatu strategicznego (RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CEL NADRZĘDNY / % mieszkańców uważających, że obszar partnerstwa to dobre miejsce do życia i rozwoju	procent	67,62%	70,00%	badania ankietowe mieszkańców	w odstępach pięcioletnich (w 2025 i 2030 roku)
ZIELONE PONIDZIE / % mieszkańców wysoko oceniających jakość i czystość środowiska naturalnego	procent	60,00%	65,00%	badania ankietowe mieszkańców	w odstępach pięcioletnich (w 2025 i 2030 roku)
CZYSTE PONIDZIE / % mieszkańców wysoko oceniających jakość i zakres usług komunalnych	procent	37,38%	42,25%	badania ankietowe mieszkańców	w odstępach pięcioletnich (w 2025 i 2030 roku)
CZYSTE PONIDZIE / liczba dodatkowych gospodarstw domowych korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	sztuka	0	600	dane własne partnerskich JST, w tym gminnych spółek, statystyka publiczna (GUS)	rocznie
CZYSTE PONIDZIE / liczba dodatkowych gospodarstw domowych korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	sztuka	0	600	dane własne partnerskich JST, w tym gminnych spółek, statystyka publiczna (GUS)	rocznie
MARKOWE PONIDZIE / liczba nowoutworzonych produktów turystycznych	sztuka	0	10	dane własne partnerskich JST	na zakończenie projektu

MARKOWE PONIDZIE / % mieszkańców wysoko oceniających atrakcyjność infrastruktury (w tym sportowo-rekreacyjnej) oraz oferty spędzania czasu wolnego	procent	32,36%	37,25%	badania ankietowe mieszkańców	w odstępach pięcioletnich (w 2025 i 2030 roku)
KONKURENCYJNE PONIDZIE / % mieszkańców wysoko oceniających warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy	procent	11,43%	15,25%	badania ankietowe mieszkańców	w odstępach pięcioletnich (w 2025 i 2030 roku)

Źródło: Opracowanie własne.

5.2. Monitorowanie procesu wdrażania strategii

Monitorowanie procesu wdrażania strategii to zorganizowany proces polegający na obserwowaniu realizacji strategii i poszczególnych jej projektów, weryfikowaniu postępów, a także wczesnej identyfikacji potencjalnych problemów. Monitoring bada i analizuje przebieg realizacji projektów pod względem zgodności z wcześniej ustalonymi planami w wymiarze finansowo-rzeczowym skupiając się na terminowości realizacji zadań i osiągnięciu zaplanowanych produktów. Tak rozumiany monitoring pełni także rolę „systemu wczesnego ostrzegania” umożliwiając podjęcie działań naprawczych i korygujących.

Monitorowanie odbywa się na wszystkich poziomach realizacji projektów, mierząc postęp względem zaplanowanego budżetu, działań, założeń, produktów oraz rezultatów. Monitoring prowadzony jest w sposób ciągły i długoterminowy, to jest przez cały czas realizacji projektów.

Wdrażanie strategii terytorialnej Partnerstwa będzie realizowane w oparciu o monitoring:

- **rzeczowy** – odnoszący się do terminowości realizowania zadań i powstawania produktów,
- **finansowy** – obejmujący analizę przepływów finansowych w ramach realizacji strategii.

W skład podmiotów zaangażowanych w monitorowanie strategii terytorialnej Partnerstwa wejdą:

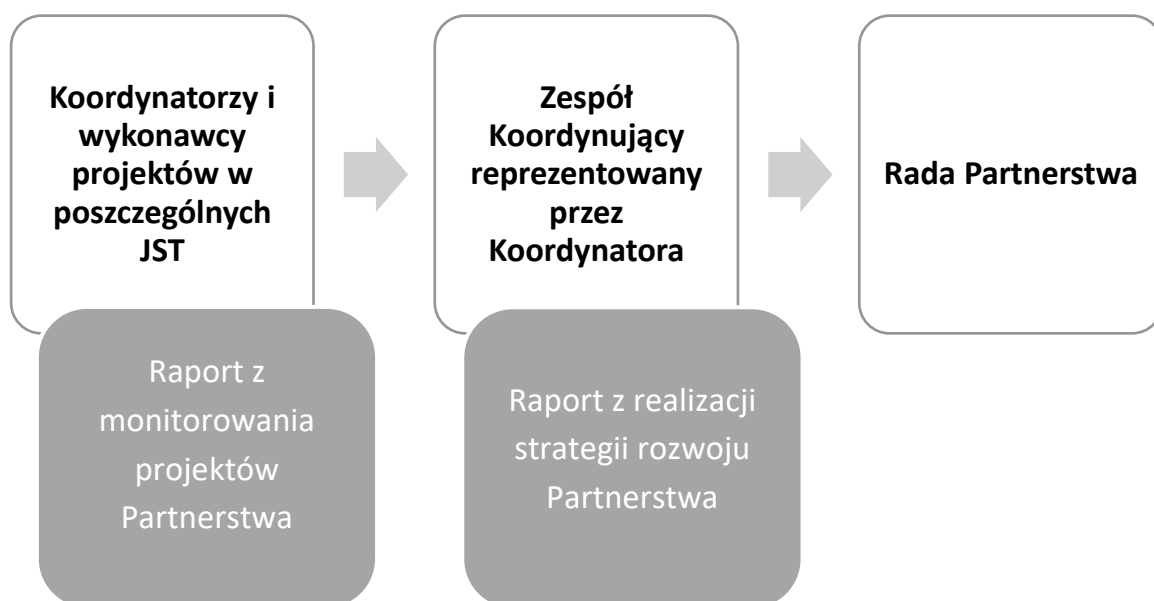
- **Rada Partnerstwa** jako Komitet Sterujący, kierowana przez **Przewodniczącą Rady**,
- **Zespół Koordynujący** kierowany przez **Koordynatora Zespołu**,
- **Koordynatorzy/realizatorzy poszczególnych projektów – liderzy projektów** to jest przedstawiciele jednostek organizacyjnych samorządów Partnerstwa wdrażający projekty zapisane w strategii terytorialnej.

Najważniejsza rola w monitorowaniu wskaźników przypadnie koordynatorom i realizatorom poszczególnych projektów ujętych w strategii – to oni przekazują bowiem syntetyczne informacje o przebiegu realizacji przedsięwzięć strategicznych oraz wykonaniu przypisanych im wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego Zespołowi Koordynującemu.

Na potrzeby monitorowania procesu wdrażania strategii określony zostanie szczegółowy system raportowania realizacji poszczególnych projektów strategicznych i ich części składowych w zakresie ustalonych wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego. Dla wskaźników monitorowania przyjęto częstotliwość raportowania w odstępach rocznych, a dla części z nich (głównie dla wskaźników rezultatu bezpośredniego) – na zakończenie projektu.

Zadaniem Zespołu Koordynującego będzie analiza danych zawartych w raportach z monitorowania projektów oraz danych pochodzących z innych źródeł w celu określenie stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych. Koordynator Zespołu będzie odpowiedzialny za prezentowanie Radzie Partnerstwa zbiorczych raportów z wykonania projektów i osiągnięcia celów strategicznych wraz z rekomendacjami odnośnie dalszego jej wdrażania. W uzasadnionych przypadkach Koordynator Zespołu w imieniu Zespołu Koordynującego będzie miał możliwość złożenia wniosku o aktualizację dokumentu strategii.

Ryc. 10. Etapy monitoringu strategii terytorialnej Partnerstwa.

Źródło: Oprac. własne.

Każdy z Partnerów przyjmie indywidualny plan przeglądu wskaźników określający:

- właścicieli poszczególnych wskaźników,
- sposoby i czas pomiaru,
- wartości wskaźników na poziomie wyjściowym i docelowym.

Oprócz raportów i przeglądów postępu prac, zakłada się zbieranie informacji od beneficjentów poszczególnych przedsięwzięć, parterów projektów, a także wśród pracowników zatrudnionych w projekcie. Sposób pozyskiwania tych danych może przybierać różne formy.

Monitorowanie procesu wdrażania strategii zostanie także oparte na badaniach desk-research, czyli analizie danych zastanych (mierzalnych, zestandaryzowanych), której podstawę stanowią między innymi: dokumenty statystyki publicznej, dokumenty programowe – krajowe i regionalne, opracowania zewnętrzne oraz raporty instytucji publicznych.

5.3. Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Na potrzeby oceny stopnia osiągnięcia celów strategicznych - to jest skuteczności wdrażania strategii - przyjęto opisane poniżej zasady ewaluacji. W odróżnieniu od monitoringu, który jest procesem ciągłym, ewaluacja odbywa się w konkretnych punktach osi czasu. Partnerzy zdecydowali, iż procedura ewaluacji zostanie oparta na:

- ewaluacji etapowej (mid-term) oraz
- ewaluacji końcowej (ex-post).

Ewaluacja etapowa (mid-term) zostanie wykonana w trakcie realizacji strategii; będzie miała ona charakter oceny punktowej, weryfikującej poziom osiągnięcia rezultatów bezpośrednich oraz poszczególnych celów strategicznych. Ewaluacja końcowa (ex-post) będzie przeprowadzona po zakończeniu realizacji strategii, a otrzymane w jej wyniku wnioski i rekomendacje zostaną wykorzystane w procesie planowania strategicznego po roku 2030.

Zarówno ewaluacja etapowa, jak i ewaluacja końcowa zostanie dokonana na dwóch poziomach to jest:

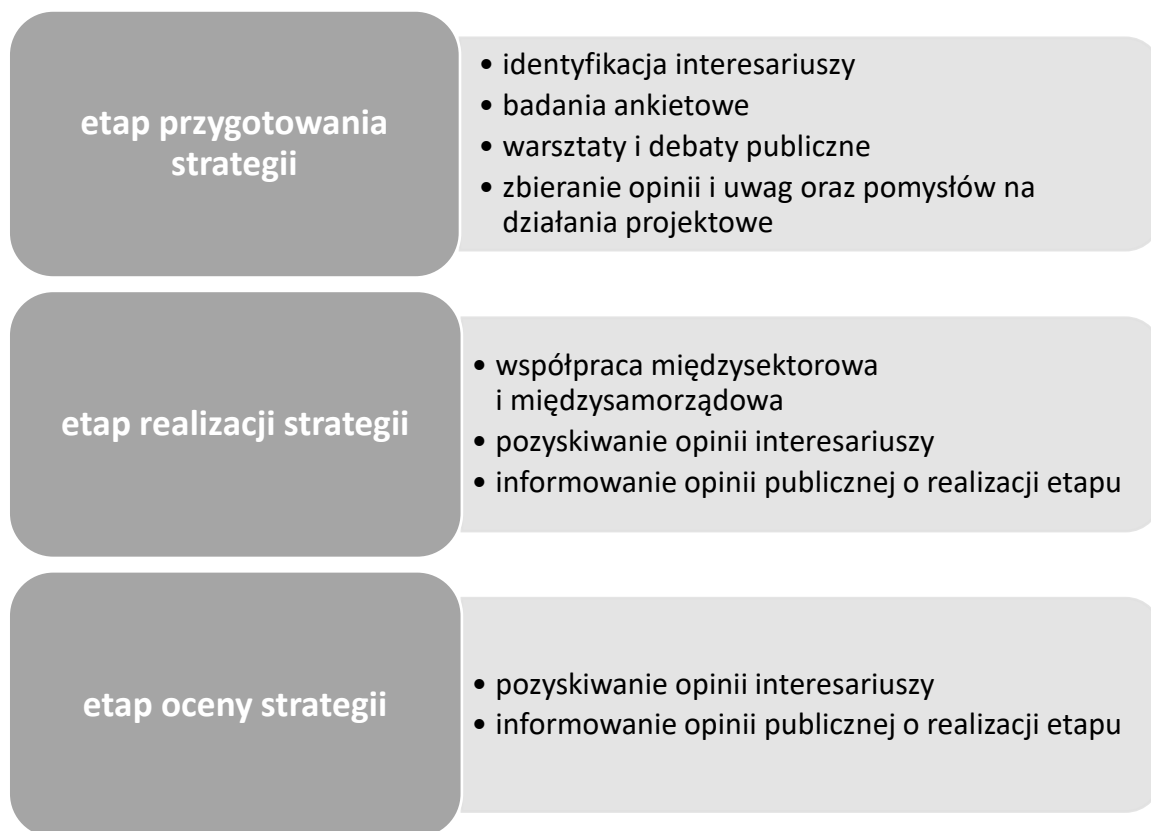
- skuteczności osiągnięcia rezultatów bezpośrednich oraz
- skuteczności osiągnięcia celów strategicznych (rezultatów strategicznych).

W projektowanym badaniu ewaluacyjnym uwzględnione zostaną następujące kryteria: trafność, efektywność (wydajność), skuteczność, użyteczność i trwałość.

6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Partycypacja społeczna, rozumiana jako włączanie szerokiego grona interesariuszy w kreowanie lokalnych i regionalnych planów rozwoju, została zapewniona na wszystkich etapach opracowania strategii terytorialnej. Jej kontynuację przewidziano również w procesie wdrażania oraz ewaluacji tego dokumentu. Narzędzia i formy partycypacji zostały dobrane w taki sposób, aby zapewnić udział szerokiej i zróżnicowanej grupy interesariuszy.

Ryc. 11. Horyzonty czasowe i zakres angażowania interesariuszy społeczno-gospodarczych

Źródło: Opracowanie własne.

6.1. **Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii**

Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii była realizowana na wszystkich poziomach, to jest na poziomie diagnozowania potencjałów, barier i determinant rozwojowych oraz wyzwań i kierunków strategicznej interwencji, definiowania celów strategicznych, a także wypracowywania projektów strategicznych.

W procesie tworzenia strategii terytorialnej uczestniczyły: lokalne i regionalne organizacje turystyczne, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy, liderzy społeczno-gospodarczy i liderzy opinii, uczniowie ostatnich klas szkół średnich, mieszkańcy obszaru Partnerstwa, a także przedstawiciele Partnerów.

Partycypację społeczną na omawianym etapie zrealizowano poprzez:

- upublicznienie za pośrednictwem stron internetowych i mediów społecznościowych Partnerów treści raportu diagnostycznego, wypracowanej wizji, celów strategicznych i celów operacyjnych oraz projektów strategicznych obszaru Partnerstwa,
- przeprowadzenie badań ankietowych wśród lokalnych liderów, mieszkańców oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych,
- organizację debaty publicznej na temat kierunków rozwoju turystyki, w której uczestniczyli m.in.: przedstawiciele parków krajobrazowych, organizacje turystyczne, przedsiębiorcy z branży turystycznej, organizacje pozarządowe, przedstawiciele Partnerów,
- organizację warsztatów mapowania produktów turystycznych regionu z udziałem przedstawicieli Partnerów,
- zaproszenie do składania opinii i uwag do upublicznionego raportu diagnostycznego oraz wypracowanej wizji, misji, celów strategicznych i propozycji projektów strategicznych,
- zbieranie pomysłów na projekty realizujące założenia strategii.

Przebieg szlaku turystycznego Nida – tras rowerowych, pieszych i konnych opracowany został w toku licznych dyskusji i uzgodnień prowadzonych z zainteresowanymi podmiotami: samorządem województwa, samorządami gminnymi i powiatowymi, organizacjami turystycznymi, ekologicznymi, lokalnymi grupami działania, Stadniną Koni w Michałowie oraz Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach.

Partnerstwo pozostaje w ścisłym kontakcie z dyrekcją Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach. Rozmowy i wymiana opinii dotyczą tak przebiegu szlaku turystycznego Nida na obszarach szczególnie cennych

przyrodniczo, jak również sposobu funkcjonowania kolejki wąskotorowej Ciuchcia Ponidzie. W debacie na temat przebiegu tras turystycznych na terenach leśnych brali udział przedstawiciele Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Pińczów współuczestnicząc w wytyczaniu przebiegu ścieżek po terenach leśnych.

Przebieg trasy drezynowej konsultowany był z przedstawicielami Stowarzyszenia Sympatyków Zabytkowej Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej.

Projekt dotyczący modernizacji Strefy Aktywności Gospodarczej konsultowany był z lokalnymi przedsiębiorcami: NaturaVita, Dolina Nidy, FMK (obsługa maszyn), Rigips Stawiany, Stadniną Koni w Michałowie. Zakres projektu „Zielona Energia dla Ponidzia” omawiany był m.in. z firmą Regesta S.A.

6.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania strategii zostanie zapewniona poprzez podejmowanie przez Partnerstwo działań polegających na:

- pozyskiwaniu opinii interesariuszy o planowanych lub realizowanych projektach strategicznych, w tym badaniu stopnia realizacji celów strategicznych i osiągania rezultatów strategicznych z zastosowaniem ankiet dla mieszkańców (patrz Tabela 10),
- współzarządzaniu projektami, to jest realizacji wspólnych działań w ramach strategii,
- koordynacji działań podejmowanych przez Partnerstwo z przedsięwzięciami innych partnerów społeczno-gospodarczych,
- informowaniu społeczności lokalnej o realizacji projektów i celów strategicznych.

Konsultowanie rozwiązań realizacyjnych będzie przybierało formę wywiadów fokusowych i spotkań konsultacyjnych, warsztatów, debat i badań ankietowych.

Współzarządzanie będzie polegało na zapewnieniu współudziału społeczności lokalnej w realizacji działań projektowych. Partnerzy będą dążyć do zaangażowania możliwie szerokiego grona interesariuszy w realizację projektów, a także zapewnienia koordynacji działań projektowych z przedsięwzięciami innych podmiotów społeczno-gospodarczych.

O realizacji przedmiotowego etapu społeczność lokalna będzie informowana poprzez strony internetowe Partnerów, lokalne radio i telewizję, media

społecznościowe, publikacje w prasie lokalnej i regionalnej, a także w ramach organizowanych spotkań informacyjnych.

6.3. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii

Partycypacja społeczna na etapie ewaluacji strategii zostanie zapewniona poprzez podejmowanie przez Partnerstwo działań polegających na konsultowaniu zgodności wdrażania strategii z przyjętymi założeniami, w tym:

- badaniu stopnia realizacji celów strategicznych z zastosowaniem ankiet dla mieszkańców (patrz Tabela 10),
- informowaniu interesariuszy o wynikach ewaluacji strategii.

Konsultowanie zgodności wdrażania strategii z przyjętymi założeniami będzie przybierało formę badań ankietowych, debat publicznych, wywiadów pogłębionych lub wywiadów fokusowych.

O realizacji tego etapu społeczność lokalna będzie informowana poprzez strony internetowe Partnerów, lokalne radio i telewizję, media społecznościowe, publikacje w prasie lokalnej oraz spotkania informacyjne.

7. Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania projektów

Partnerstwo Ponidzie będzie mogło skorzystać z różnych źródeł i instrumentów (bezzwrotnych dotacji oraz instrumentów /zwrotnych) finansowania lub dofinansowania projektów i działań projektowych (wyodrębnionych części składowych projektów) ujętych w niniejszej strategii, w tym z:

- **budżetu Państwa (środków krajowych),**
- **funduszy Unii Europejskiej,**
- **budżetu samorządu województwa świętokrzyskiego,**
- **funduszy celowych oraz pozostałych funduszy zasilanych środkami publicznymi,**
- **środków prywatnych** (rozumianych również jako wkład prywatny wnoszony w formie partnerstwa publiczno-prywatnego – PPP),
- **środków własnych** partnerskich samorządów (rozumianych jako środki zabezpieczone w budżetach poszczególnych partnerskich jednostek samorządowych),
- **kredytów, pożyczek i innych instrumentów zwrotnych.**

Zważywszy na złożoność i wielowątkowość projektów ujętych w strategii ich finansowanie powinno zostać oparte na wykorzystaniu środków pochodzących z różnych źródeł oraz na łączeniu (montażu finansowym) różnych instrumentów i narzędzi finansowych.

Podstawowymi narzędziami i instrumentami umożliwiającymi korzystanie ze źródeł finansowania planowanych projektów i działań projektowych będą programy i mechanizmy tworzone na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Wdrażając niniejszą strategię Partnerstwo będzie mogło skorzystać z programów i narzędzi pomocowych **budżetu Państwa** to jest między innymi z:

- **Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych,**
- **Programu Rozwoju Elektromobilności,**
- **Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych,**
- **Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg**
oraz

- **pozostałych programów finansowanych z budżetu Państwa**, na przykład w zakresie ochrony środowiska, ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego, programów społecznych, w tym w obszarze opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi.

Do głównych zewnętrznych źródeł finansowania projektów strategicznych zaliczyć należy **środki z funduszy Unii Europejskiej**⁴ to jest:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,**
- **Europejski Fundusz Społeczny+,**
- **Fundusz Spójności,**
- **Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury,**
- **Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,**
- **Europejski Instrument na rzecz Odbudowy (Next Generation EU – NG EU) – Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (RRF),**
a także
- **zwrotne instrumenty unijne, krajowe i wojewódzkie.**

Z perspektywy partnerstw samorządowych, w szczególności Partnerstwa Ponidzie istotne jest to, że w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 zastosowany zostanie nowy instrument terytorialny tzw. Inny Instrument Terytorialny (IIT)⁵. To nowe narzędzie jest adresowane do samorządów, które będą realizowały lub już realizują przygotowaną razem strategię rozwoju na rzecz swojego obszaru funkcjonalnego i rozwiążą wspólne problemy. Takim dokumentem jest niniejsza strategia terytorialna Partnerstwa Ponidzie spełniająca równocześnie wymogi strategii IIT.

W regionalnym programie operacyjnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (FEŚ)⁶ wskazano, iż realizacja instrumentów terytorialnych dedykowana

⁴ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/>

⁵ Więcej informacji nt. instrumentów terytorialnych można znaleźć na stronie Funduszy Europejskich pod adresem: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027/> [dostęp: 21-09-2021].

⁶ Program Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 przyjęty został decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 grudnia 2022 r.

będzie działaniom w celu CP2 - Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (Priorytet 3 – Fundusze Europejskie na Mobilność Miejską) oraz CP 5 – Europa bliżej obywateli (Priorytet 6 – Fundusze Europejskie dla Wspólnot Lokalnych), przy czym wsparcie finansowe dla działań w ramach CP 2 dotyczy ZIT dla miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF).

Działania realizowane w ramach priorytetu 6, celu szczegółowego 5.2 „Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie” będą realizowane w formule IIT między innymi w zakresie wsparcia:

- **zrównoważonej turystyki,**
- **dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki**
- **przedsięwzięć inwestycyjnych mających na celu poprawę sytuacji gospodarczej obszaru, w tym m.in. uzbrojenie terenów inwestycyjnych, budowę inkubatorów przedsiębiorczości oraz centrów rozwoju, centrów logistycznych jako działania mające na celu poprawę warunków do rozwoju przedsiębiorczości.**

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego 5.2 będą komplementarne do działań m.in. w celu CP2 i CP3 oraz CP4 tj. do działań w zakresie środowiska, mobilności miejskiej oraz poprawy dostępności.⁷

Ponadto w ramach celu szczegółowego 2.1. - Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych Instytucja Zarządzająca programem FEŚ zaplanowała zastosowanie instrumentów terytorialnych, jak również preferencji lub dedykowanych naborów dla miejskich obszarów funkcjonalnych.⁸

W ramach celu szczegółowego 2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej, w tym określonymi

<https://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-program-na-lata-2021-2027/poznaj-zalozenia-nowego-programu/item/4961-fundusze-europejskie-dla-swietokrzyskiego-2021-2027>

⁷ [Ibidem](#) , s. 182-183

⁸ <https://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-program-na-lata-2021-2027/poznaj-zalozenia-nowego-programu/item/4961-fundusze-europejskie-dla-swietokrzyskiego-2021-2027> , s. 90

w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się natomiast **stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji** zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, **OSI Poniemie, OSI obszar uzdrowiskowy**.⁹

Strategia terytorialna Partnerstwa będzie mogła być realizowana także w oparciu o wykorzystanie **programów, instrumentów i narzędzi międzynarodowych** takich jak:

- **Horyzont Europa, Kreatywna Europa, Erasmus+, RescEU, LIFE, Fundusz InvestEU, Łącząc Europę, Cyfrowa Europa, Interreg (Komisja Europejska),** a także **EU4Health** oraz **REACT UE,**
- **Norweski Mechanizm Finansowy** oraz **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG),**
- **Szwajcarsko-Polski Program Współpracy** (druga edycja),
- **instrumenty Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,** a także **innych międzynarodowych instytucji finansowych.**

Pomimo mnogości potencjalnych źródeł finansowania zakłada się, iż najważniejszymi narzędziami wdrażania strategii terytorialnej będą programy krajowe i regionalne realizujące cele wynikające między innymi z:

- krajowych dokumentów strategicznych,
- Strategii Rozwoju Województwa Świetokrzyskiego 2030+ (SRWŚ 2030+),
- Umowy Partnerstwa 2021-2027 (UP 2021-2027).

Zgodnie z Umową Partnerstwa, środki pochodzące z Unii Europejskiej dystrybuowane są w ramach programów operacyjnych zarządzanych z poziomu krajowego lub regionalnego, to jest:

- programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS), który stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020,
- programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027, będącego kontynuacją dwóch wcześniejszych programów Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020,

⁹ Ibidem., s. 98

- programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, następcy Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020,
- programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS),
- programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej – kontynuacji programu operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020,
- programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową stanowiącego kontynuację programu operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020,
- programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Unii Europejskiej (w poprzednim okresie programowania program operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020),
- programu w zakresie rybactwa i morza (w poprzednim okresie programowania Program Operacyjny Ryby 2014-2020), a także
- programu Fundusze Europejskiej dla Świętokrzyskiego 2021-2027 zarządzanego przez samorząd województwa świętokrzyskiego (w poprzednim okresie programowania: Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020).

Poza programami określonymi przez Umowę Partnerstwa, istotnym instrumentem finansowania strategii jest kontynuowany w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027 (PROW), wspierający zrównoważony rozwój polskich gospodarstw, sektora przetwórstwa oraz poprawę warunków życia i pracy w małych miejscowościach wiejskich.

Potencjalnym źródłem finansowania działań mogą i powinny być fundusze europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF) ustanowionego Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. W Polsce instrument RRF służyć powinien wdrażaniu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

Przystępując do wdrażania strategii terytorialnej warto rozważyć udział środków prywatnych w projektach i działaniach projektowych, które można realizować w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). Formuła ta umożliwia realizację zadania publicznego przy założeniu, że zarówno koszty, jak i ryzyka związane z tym zadaniem zostaną podzielone pomiędzy partnerów – publicznego i prywatnego.

Wskazane w niniejszym rozdziale źródła finansowania projektów strategicznych nie wyczerpują katalogu instrumentów i narzędzi możliwych do wykorzystania we wdrażaniu strategii terytorialnej Partnerstwa. Przedstawiają one potencjalny katalog instrumentów możliwych do zastosowania, zarówno z poziomu krajowego jak i międzynarodowego.

8. Załączniki – opis projektów strategicznych Partnerstwa Ponidzie

W załącznikach 1 - 6 opisano sześć projektów strategicznych Partnerstwa, których realizacja planowana jest na obszarze OSI Ponidzie. Dla części z nich Partnerstwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie ze środków programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego, między innymi w ramach Innego Instrumentu Terytorialnego IIT. Szczegółowe informacje znajdują się w tabelach poniżej.

W szczególnych przypadkach o dofinansowanie z tego programu ubiegać się będą uprawnione samorzady – wskazani w programie jako potencjalni wnioskodawcy w ramach danego priorytetu i celu szczegółowego.

Ponadto Partnerstwo Ponidzie jak i poszczególne partnerskie samorzady zamierzają ubiegać się o środki finansowe z innych źródeł; potencjalne źródła finansowania projektów opisane zostały w rozdziale 7.

8.1. Załącznik nr 1: Fiszka projektu strategicznego – Zielona energia dla Ponidzia

Tytuł projektu	Zielona Energia dla Ponidzia
Liderzy projektu	gmina Imielno, gmina Sobków, gmina Złota
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego: powiat pińczowski, gmina Imielno, miasto i gmina Jędrzejów, gmina Kije, gmina Michałów, miasto i gmina Nowy Korczyn, miasto i gmina Pińczów, gmina Sobków, miasto i gmina Wiślica, gmina Złota.
Potrzeba realizacji projektu	Flora i fauna, rzeka Nida i jej rozlewiska, zbiorniki wodne, wysokiej jakości gleby, specyficzna budowa geologiczna, a także występujące lokalnie surowce postrzegane są jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa. Z uwagi na ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe ponad 83% powierzchni obszaru Partnerstwa zostało zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000). Przeprowadzone badania i analizy wskazują jednak, iż stan powietrza na obszarze Partnerstwa nie jest zadowalający. Bardzo poważnym problemem jest niska emisja – zjawisko charakterystyczne dla obszaru

Partnerstwa oraz całego województwa świętokrzyskiego. Niska emisja zagraża życiu i zdrowiu mieszkańców, czyni spustoszenie w środowisku naturalnym, a także obniża atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania.

Mając na uwadze ochronę środowiska naturalnego oraz zapobieganie zmianom klimatu należy zintensyfikować działania polegające na:

- likwidacji niskosprawnych źródeł ciepła oraz ich wymianie na źródła ekologiczne (montaż instalacji OZE na/w budynkach użyteczności publicznej, budynkach mieszkalnych oraz budynkach przeznaczonych pod działalność gospodarczą),
- wdrażaniu rozwiązań zmniejszających zużycie energii (budownictwo energooszczędne, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, wewnętrzne i zewnętrzne oświetlenie LED),
- zwiększaniu świadomości ekologicznej i kształtowaniu postaw proekologicznych mieszkańców obszaru Partnerstwa.

Projekt **Zielona energia dla Ponidzia** odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa, jakim jest **niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego**, a także wychodzi naprzeciw problemowi obszarowemu – **niezadawalająca jakość powietrza** oraz przyczynom tego problemu to jest **zjawisku niskiej emisji (stosowaniu tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ogrzewania), niskim parametrom termoizolacyjnym zabudowy publicznej i prywatnej, a także zwiększonemu zużyciu paliw**. Zakłada się, iż realizacja projektu przyczyni się do:

- zwiększenia efektywności energetycznej,
- racjonalnego wykorzystania energii,
- zmniejszenia sezonowych strat ciepła,
- unowocześnienia procesu wytwarzania energii,
- promowania montażu OZE w aspekcie korzyści ekonomiczno-społecznych, w szczególności obniżenia kosztów energii elektrycznej/ciepłej,
- kształtowania postaw proekologicznych,

a w konsekwencji do:

- zmniejszenia emisji substancji szkodliwych do atmosfery,
- zwiększenia udziału produkcji i wykorzystania energii elektrycznej/ciepłej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii,

	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenia świadomości społecznej i zaangażowania mieszkańców w aktywną ochronę środowiska naturalnego. <p>Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla zachowania stanu środowiska naturalnego, a tym samym poprawy warunków życia mieszkańców i turystów odwiedzających obszar Partnerstwa.</p>
Odbiorcy projektu	Adresaci projektu: mieszkańcy obszaru Partnerstwa, instytucje publiczne, przedsiębiorcy Beneficjenci końcowi: mieszkańcy obszaru Partnerstwa
Czy Partnerstwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu FEŚ 2021-2027	tak
Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla środowiska
Cele szczegółowe FEŚ 2021-2027	<p>Cel szczegółowy 2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych [w ramach IIT – komponenty 1, 3 i 4.1] oraz</p> <p>Cel szczegółowy 2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju [w ramach ogólnodostępnej procedury konkurencyjnej - komponenty 2 i 4.2]</p>
Działanie 2.1 Działanie 2.2 Działanie 2.4	<ul style="list-style-type: none"> • Efektywność energetyczna – dotacje dla gmin, dla których Wskaźnik G¹⁰ jest niższy od średniego poziomu wskaźnika dla województwa • Efektywność energetyczna – IF, dla pozostałych gmin. • Zielona energia – IF [komponent 2 oraz komponent 4, w części dotyczącej budowy nowych źródeł energii nisko- i zeroemisyjnych]
Koncepcja projektu oraz	Projekt strategiczny Zielona energia dla Poniidzia został podzielony na cztery komponenty:

¹⁰ Wskaźnik G – wskaźnik – podstawowych dochodów podatkowych na jednego mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej

<p>powiązanie z celami szczegółowymi i działaniami w programie FEŚ 2021-2027</p>	<p>1. poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej poprzez termomodernizację i wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz wykorzystanie OZE – przedmiotem działania jest termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, budynki Ochotniczych Straży Pożarnych, urzędy, budynki działalności kulturalnej, domy pomocy społecznej, świetlice wiejskie), uwzględniająca wymianę dotychczasowych nieefektywnych źródeł ciepła na rozwiązania nisko- lub zeroemisyjne, a także dostawa i montaż instalacji wspierających OZE, w tym energooszczędnego oświetlenia LED – jako element kompleksowego projektu termomodernizacyjnego;¹¹</p> <p>2. montaż instalacji OZE w ramach projektów parasolowych – dostawa i montaż instalacji OZE (instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, kolektorów cieplnych lub słonecznych) w/na budynkach prywatnych i komunalnych (budynki mieszkalne, budynki przeznaczone pod działalność gospodarczą)¹².</p> <p>3.1. poprawa efektywności energetycznej poprzez modernizację oświetlenia ulicznego – modernizacja/wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na oświetlenie energooszczędne LED, w szczególności: montaż systemów inteligentnego zarządzania oświetleniem, modernizacja/wymiana oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz w przestrzeniach publicznych (parki, zieleńce, skwery, miejsca aktywności rekreacyjno-sportowej, inne), dostawa lamp hybrydowych, wymiana akumulatorów lamp hybrydowych oraz pozostałego wyposażenia¹³;</p>
---	--

¹¹ Instytucjonalne formy opieki, takie jak domy pomocy społecznej, nie będą wspierane w ramach programu FEŚ 2021-2027 [pismo UMWS z dnia 24.11.2023 r., znak: IR-I.070.4.13.2023].

¹² Ten komponent obejmuje działania, które wpisują się w cel szczegółowy RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju. Na działania te Partnerstwo może ubiegać się o dofinansowanie z programu FEŚ 2021-2027 w ramach ogólnodostępnej procedury konkursowej – Działanie 2.4 Zielona energia – IF [pismo UMWS z dnia 24.11.2023 r., znak: IR-I.070.4.13.2023].

¹³ Działanie 2.2 Efektywność energetyczna - IF

	<p>3.2. wymiana linii oświetlenia ulicznego¹⁴ lub budowa linii oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych lub nieposiadających oświetlenia¹⁵;</p> <p>4. 4.1 modernizacja systemu ciepłowniczego – przebudowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Pińczów¹⁶</p> <p>4.2 budowa nowych źródeł energii nisko- lub zeroemisyjnych - budowa źródła gazowego lub niskoemisyjnego umożliwiająca wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji, a także budowa nowych instalacji fotowoltaicznych umożliwiających produkcję energii elektrycznej za pomocą paneli fotowoltaicznych¹⁷</p> <p>Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.</p>
<p>Zgodność z celami</p>	<p>Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 1. strategii – Zielone Ponidzie, a także celami bezpośrednimi: (1.1.) ochrona środowiska przyrodniczego, (1.2.) rozwój zielonej energii.</p> <p>Cel 1., cele bezpośrednie 1.1. i 1.2. oraz projekt strategiczny Zielona energia dla Ponidzia ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 2. tejże strategii – Przyjazny dla Środowiska Czysty Region oraz celami operacyjnymi: (2.1) Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego, (2.2) Czysta Energia dla Świętokrzyskiego, a także • Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

¹⁴ Działanie 2.1 - dotacje

¹⁵ Działanie 2.2 Efektywność energetyczna - IF

¹⁶ Działanie 2.1 Efektywność energetyczna - dotacje

¹⁷ Ten komponent obejmuje działania, które wpisują się cel szczegółowy RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001– działanie 2.4 Zielona energia – IF w ramach ogólnodostępnej procedury konkursowej.

Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na całym obszarze Partnerstwa Ponidzie.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt strategiczny Zielona energia dla Ponidzia wykazuje komplementarność z następującymi projektami realizowanymi/zrealizowanymi przez partnerskie JST:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie gospodarki niskoemisyjnej poprzez modernizację oświetlenia ulicznego na obszarze Gminy Pińczów; projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 3.4: Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, Osi 3: Efektywna i zielona energia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, • Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym (kolektory słoneczne, instalacje fotowoltaiczne); projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 3.1: Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – Projekty Parasolowe, Osi 3: Efektywna i zielona energia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, • Wsparcie multimodalnej mobilności na terenie Gminy Pińczów; projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 3.4: Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, Osi 3: Efektywna i zielona energia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, <p>a także z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, • budowa zbiorników retencyjnych.
Całkowita szacunkowa wartość projektu	76,3 mln zł

Kwota dofinansowania	64,75 mln zł
Produkty projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Lokale mieszkalne o lepszej, udoskonalonej charakterystyce energetycznej [lokale mieszkalne] • Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej [budynki publiczne]
Rezultaty bezpośrednio projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) [MWh/rok] • Szacowana emisja gazów cieplarnianych [tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok]

8.2. Załącznik nr 2: Fiszka projektu strategicznego – Szlak turystyczny NIDA

Tytuł projektu	Szlak turystyczny NIDA
Liderzy projektu	gmina Kije, gmina Złota
Partnerzy	<p>Jednostki samorządu terytorialnego: powiat pińczowski, gmina Imielno, miasto i gmina Jędrzejów, gmina Kije, gmina Michałów, miasto i gmina Nowy Korczyn, miasto i gmina Pińczów, gmina Sobków, miasto i gmina Wiślica, gmina Złota.</p> <p>Pozostali partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sektor pozarządowy: Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego, – sektor publiczny: Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Do najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa należy zaliczyć unikalne walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz bogate dziedzictwo kulturowe. Mimo to potencjał turystyczny partnerskich gmin jest umiarkowany. Infrastruktura turystyczna (sportowo-rekreacyjna, uzdrowskowa, kulturalna) oraz infrastruktura towarzysząca, jak i związana z nią oferta usługowa nie są wystarczające dla profesjonalizacji branży okołoturystycznej oraz budowania przewagi konkurencyjnej w oparciu o regionalne produkty turystyczne. Sytuację pogarsza niski potencjał podmiotów branży turystycznej – organizacji, przedsiębiorców i firm związanych z turystyką, niski stopień współpracy z liczącymi się w regionie ośrodkami turystycznymi oraz brak skoordynowanych i przemyślanych działań promocyjno-marketingowych wokół wybranych elementów potencjału turystycznego.</p> <p>Mając na uwadze zwiększenie ruchu turystycznego oraz rozwój społeczno-gospodarczy w oparciu o turystykę, należy zintensyfikować działania polegające na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwoju infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, • rozwoju jakości i dostępności usług turystycznych oraz • kreowaniu wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne. <p>Projekt Szlak turystyczny NIDA odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa jakim jest niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy.</p>

	<p>Zakłada się, iż projekt przyczyni się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykreowania konkurencyjnego w skali regionu i kraju atrakcyjnego obszaru turystyki, sportu i wypoczynku, – zwiększenia dostępności miejsc o niepowtarzalnych walorach historycznych i przyrodniczo-kulturowych, – wykreowania i wdrożenia nowych produktów turystycznych, których atrakcyjność bazować będzie na wykorzystaniu zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, – uporządkowania ruchu turystycznego i ograniczenia niekontrolowanej penetracji obszarów cennych przyrodniczo, – wzrostu liczby odwiedzin miejsc należących do dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, stanowiących atrakcje turystyczne, <p>a w konsekwencji do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w oparciu o potencjał turystyczny, – zrównoważonego rozwoju turystyki i promowania efektywnego gospodarowania zasobami przyrodniczo-kulturowymi, – poprawy wizerunku i zwiększenie rozpoznawalności regionu. <p>Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla zwiększenia roli turystyki w rozwoju gospodarczym obszaru Partnerstwa, w tym turystyki prozdrowotnej, uzdrowiskowej i przyrodniczej (poznawczej).</p>
Odbiorcy projektu	<p>Adresaci projektu: turyści krajowi (z woj. świętokrzyskiego oraz spoza woj. świętokrzyskiego), turyści zagraniczni, kuracjusze, pielgrzymi, mieszkańcy obszaru Partnerstwa,</p> <p>Beneficjenci końcowi: lokalne firmy i przedsiębiorstwa działające w branży turystycznej, pracownicy i członkowie lokalnych organizacji turystycznych oraz stowarzyszeń działających w obszarze turystyki, mieszkańcy obszaru Partnerstwa</p>
Czy Partnerstwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu FEŚ 2021-2027	tak
Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 6 – Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	Cel szczegółowy 5.2 Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego

	i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.
Działanie 6.3	Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż miejskie
Koncepcja projektu	<p>Projekt strategiczny Szlak turystyczny NIDA został podzielony na siedem komponentów (projektów).</p> <p>1. Wzmocnienie potencjału regionu poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturalnych Poniidzia – stworzenie sieci szlaków turystycznych.</p> <p>Przedmiotem działania jest stworzenie sieci szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych, pieszo-rowerowych, kajakowych, konnych. Działanie to, oprócz wytyczenia nowych i odnowienia istniejących odcinków, będzie obejmowało: wprowadzenie spójnego systemu znakowania szlaków turystycznych oraz budowę nowej infrastruktury towarzyszącej dostosowanej do specyfiki danego szlaku (miejsca obsługi turystów, punkty i wieże widokowe wraz z infrastrukturą, miejsca odpoczynku wraz z infrastrukturą, przystanie kajakowe, miejsca postojowe na Nidzie, inne).</p> <p>Szlak rowerowy i pieszo-rowerowy wzdłuż Nidy – opis wybranych części składowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ścieżki rowerowe o nawierzchni asfaltowej od Skrzypiowa do Wojśławic - około 10 km oraz od Pińczowa, ul. Zachodnia do granicy z Gminą Kije - około 5 km wykonane zostaną zgodnie ze standardami projektowymi dla tras rowerowych województwa świętokrzyskiego. Również budowa MOR-u w miejscowości Młodzawy Duże przeprowadzona zostanie zgodnie z tymi standardami. • Miejsce odpoczynku rowerzystów na terenie gminy Pińczów wyposażone będzie w wiatę, dwa zestawy stołów i ławek (z których jeden pod wiatą), sześć stojaków rowerowych, tablicę informacyjną i kosz na śmieci oraz stację naprawy rowerów. Zaplanowane odcinki ścieżek połączą się z już istniejącymi ścieżkami na terenie Pińczowa. • Zagospodarowanie terenu Areoklubu w Pińczowie (budowa hangaru wraz z infrastrukturą towarzyszącą) - zaplanowano budowę hangaru o powierzchni 695,5 m², z podziałem na 4 segmenty. W każdym z segmentów przewidziano osobną bramę harmonijkową. Budowa nowego hangaru stworzy idealne warunki do

	<p>realizacji działań związanych z podprojektem „Ponidzie na skrzydłach”. Hangar stanowić będzie dodatkową bazę do przechowywania sprzętu lotniarskiego wykorzystywanego w czasie lotów widokowych.¹⁸</p> <ul style="list-style-type: none"> • W gminie Imielno powstanie ścieżka rowerowa w pasie kolejki wąskotorowej rozpoczynająca się na granicy z gminą Jędrzejów. Będzie to kontynuacja ścieżki jędrzejowskiej o długości ok. 5,6 km, zgodna ze standardami projektowymi dla tras rowerowych województwa świętokrzyskiego. Na trasie ścieżki zlokalizowany zostanie jeden MOR. • W gminie Michałów powstanie ścieżka rowerowa na odcinku Michałów - Pawłowice o długości około 1,5km. Planowane jest wyznaczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych i pieszych po istniejących drogach (ok. 8 km) oraz wyznaczanie szlaków konnych. Przewidziano także budowę trzech MOR-ów na trasie. • Gmina Michałów planuje też oznakowanie przystani kajakowej oraz właściwe utrzymanie szlaku wodnego na rzece Mierzawie, na której rozwijane będzie kajakarstwo górskie • Budowa ścieżki rowerowej na odcinku od Nowego Korczyna do Starego Korczyna około 3,5 km po śladzie wału rz. Nida oraz oznakowanie pozostałego przebiegu ścieżki od m. Stary Korczyn na odcinku około 11 km do granicy gminy Wiślica, razem długość ścieżki na terenie gminy Nowyn Korczyn wynosi 14.5 km. <p>2. Budowa stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów — przedmiotem działania jest budowa kempingów w formie miejsc postojowych dla kamperów wraz z infrastrukturą sanitarno-higieniczną i towarzyszącą;</p> <p>3. Zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego regionu oraz dostosowanie ich do funkcji turystycznych – wznowienie kursów Ciuchci Ekspres Ponidzie – działanie obejmuje utrzymanie oraz modernizację infrastruktury technicznej kolejki wąskotorowej Ciuchcia Ekspres Ponidzie zlokalizowanej na terenie Partnerstwa oraz organizację przewozów</p>
--	--

¹⁸ Aeroklub Regionalny w Pińczowie jak również Ponidziański Ośrodek Lotów Widokowych prowadzą w tym zakresie działalność niekomercyjną – z pozyskanych przychodów pokrywane są koszty działalności.

	<p>turystycznych we współpracy ze Świętokrzyskimi i Nadnidziańskimi Parkami Krajobrazowymi;¹⁹</p> <p>4. Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Partnerstwa do celów turystycznych i rekreacyjnych²⁰ – zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych i rzeki Nidy – działanie obejmuje zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych i rzeki Nidy na cele turystyczno-rekreacyjne to jest: wykonanie ciągów komunikacyjnych wraz z oświetleniem (deptaków), przygotowanie zaplecza sanitarnego i gastronomicznego, uzupełnienie terenu elementami infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz elementami małej architektury (pomosty pływające wraz z trapami, przystanie kajakowe, parkingi, place zabaw, siłownie „pod chmurką”, domki kempingowe, inne);</p> <p>5. Oznakowanie turystyczne zabytków i atrakcji turystycznych – działanie obejmuje opracowanie, stworzenia oraz wdrożenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej zabytków oraz atrakcji turystycznych Ponidzia;</p> <p>6. Budowa marki i promocja Ponidzia – działanie obejmuje opracowanie oraz wdrożenie spójnej koncepcji promocji regionu w oparciu o jego walory przyrodniczo-kulturowe oraz lokalne produkty i usługi; elementem budowania rozpoznawalności i kreowania marki Ponidzia będzie stworzenie systemu przyznawania certyfikatów jakości produktom lokalnym oraz ich promocja na rynku krajowym oraz międzynarodowym;</p> <p>7. Szlakiem atrakcji turystycznych Ponidzia – utworzenie systemu atrakcji turystycznych wzdłuż rzeki Nidy – działanie obejmuje opracowanie koncepcji, stworzenie oraz wypromowanie nowych, a także rozbudowę lub modernizację istniejących atrakcji turystycznych Ponidzia.</p> <p>Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.</p>
<p>Wybrane atrakcje turystyczne</p>	<p>1. Atrakcje przyrodnicze i krajobrazowe - cenne przyrodniczo i krajobrazowo tereny Ponidzia</p> <p>Lasy, łąki i pola - charakterystycznie ukształtowane tereny: wapienne</p>

¹⁹ Koszty utrzymania związane z funkcjonowaniem Ciuchci Ekspres Ponidzie są kosztami niekwalifikowanymi w programie FEŚ 2021-2027.

²⁰ Infrastruktura o funkcji rekreacyjnej nie będzie mogła być finansowana w ramach Celu Polityki 5.

<p>zlokalizowane na szlaku turystycznym NIDA</p>	<p>pasma i garby, jary i wąwozy lessowe, jaskinie, leje, zapadliska, a także na terenach nadrzecznych - rozlewiska i meandry Nidy, starorzecza, zatoczki, zakola i piaszczyste wysepki;</p> <p>tereny chronionego krajobrazu – parki krajobrazowe i rezerваты przyrody, liczne obszary na których występują relikty roślinności stepowej (m.in. rezerwat przyrody Skorocice na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego) i inne rzadkie, specyficzne dla Ponidzia gatunki roślin i zwierząt.</p> <p>Prezentacja i możliwość poznania unikalnego środowiska przyrodniczego Ponidzia: w Ośrodku Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach w gminie Kije - Nidarium. Ponadto możliwość obserwacji przyrody z wieży widokowej, a także w innych punktach obserwacyjnych zlokalizowanych nad Nidą.</p> <p>Dodatkowe atrakcje na szlaku Nidy związane z bogactwami naturalnymi Ponidzia: przystanie i mosty nad malowniczym rozlewiskiem Nidy i najdłuższe drewniane estakady w Europie o długości 600 metrów, dawna kopalnia gipsu „Chechło” w Gartatowicach (wytwarzanie i kruszenie gipsu), kopiec pradziejowy Gartatowice. Ponadto ogród botaniczno-ornitologiczny „Ogród na rozstajach” w Młodzawach Małych (gmina Pińczów).</p> <p>2. Atrakcje turystyczne związane z historią regionu – zabytkowa architektura, obiekty historyczne i ważniejsze ośrodki kultury religijnej</p> <p>Zabytkowa zabudowa Pińczowa – miasta wielu kultur i wielu religii, a na szlaku wiodącym przez miasto między innymi: renesansowa kaplica pw. św. Anny na Wzgórzu Klasztornym, z którego roztacza się urzekająca panorama miasta, kościół św. Jana, kościół i klasztor reformatów, zabytkowy zespół architektoniczny dawnego klasztoru paulińskiego. W budynkach zespołu klasztornego mieści się obecnie m.in. siedziba Muzeum Regionalnego w Pińczowie.</p> <p>Także w Pińczowie klasycystyczny pałac Wielopolskich - główny zachowany obiekt zespołu zamkowo-pałacowego w tym mieście.</p> <p>Ponadto zespół pałacowo – parkowy w Chrobrzu (Gmina Złota): pałac Wielopolskich w Chrobrzu oraz XIX wieczny park (12 ha) ze starodrzewem, głazami narzutowymi, zabytkową kaplicą nad stawem i innymi atrakcjami dla turystów. Wystawy historyczne i archeologiczne</p>
---	---

w zlokalizowanym w Pałacu Wielopolskich Ośrodku Dziedzictwa Kulturowego i Tradycji Rolnej Ponidzia.

Samorządowa Instytucja Kultury Kasztelania **w gminie Kije** (zamek, tereny rekreacyjne, kompleks sportowy), wczesnobarokowy kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła App z XVII w. z zachowanymi fragmentami kościoła z XIIw., zabytkowa kaplica w Rębowie.

Gmina Wiślica – historia państwowości polskiej: Muzeum Archeologiczne, Dom Długosza oraz – na szlaku ponidziańskich zabytkowych obiektów sakralnych - Kolegiata pw. NNMP w Wiślicy i inne ważne obiekty kultu religijnego, między innymi Kościół pw. Św. Teresy z Avilla w Jurkowie, Kościół Św. Ducha i Kościół Św. Marcina w Wiślicy, a także z czasów wcześniejszych - wiślickie grodzisko wczesnośredniowieczne.

XVII- wieczne Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Młodzawach (**gmina Pińczów**).

Zabytkowa architektura sakralna w **gminie Jędrzejów**, w tym Archiopactwo Cystersów, Kościół Św. Trójcy w Jędrzejowie, zabytkowy Kościół w Mnichowie.

Zabytkowe nekropolie, m.in. w Pińczowie.

Śladami społeczności żydowskiej na Ponidziu – Stara Synagoga oraz ekspozycja judaików w Muzeum Regionalnym w Pińczowie. Nieliczne pozostałości zabudowań mieszkalnych.

Pozostałości **architektury zborów ariańskich** na Ponidziu (Pęczelice, Szaniec, Kolosy), Dom Ariański w Pińczowie.

Na szlaku przydrożnych kapliczek, krzyży i figur przydrożnych m.in. figura domkowa z obrazem MB Częstochowskiej, figura Św. Jana Nepomucena w Konieczmostach, kapliczka Jezusa Upadającego w Gorysławicach.

3. Atrakcje lotniarskie – Ponidzie wysokich lotów

Gmina Pińczów – sporty lotnicze (przeloty motolotnią i paralotnią), kursy i inne imprezy organizowane przez Aeroklub Regionalny w Pińczowie.

Loty na motolotniach organizowane przez **Ponidziański Ośrodek Lotów Widokowych**.

4. Atrakcja specjalna – przejazdy Świętokrzyską Kolejką Wąskotorową Ciuchcia Expres Ponidzie po najbardziej urokliwych terenach Ponidzia

Działalność turystyczna związana z funkcjonowaniem kolejki prowadzona jest przez jednostkę organizacyjną Samorządu Województwa Świętokrzyskiego – Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Obecnie kolejka kursuje na trasie: Jędrzejów Wąskotorowy – Jasionna oraz Jędrzejów Wąskotorowy – Motkowice. Atrakcją są przejazdy kolejką przez cenne przyrodniczo i krajobrazowo tereny Ponidzia i postoje na przystankach na trasie kolejki (m.in. zabytkowy dworzec Kolejki Wąskotorowej w Hajdaszku, dworzec w Pińczowie), a także przewozy drezynami na trasie kolejki wąskotorowej Hajdaszek-Stawiany.

5. Sporty wodne i infrastruktura do uprawiania kajakarstwa na rzece Nidzie

Spywy kajakarskie (indywidualne i zorganizowane) na rzece Nidzie aż do jej ujścia do Wisły w gminie Nowy Korczyn. Na szlaku wodnym przystań na Nidzie w Chrobrzu – przystanek na trasie kajakowej z odpowiednią infrastrukturą dla kajakarzy (możliwość noclegu i wypożyczenia lub oddania kajaka). Najpopularniejsze odcinki spływów kajakowych:

- Pińczów – Chroberz (18 km),
- Chroberz – Wislica (22 km),
- Chroberz – Nowy Korczyn (42 km).

Kolejna przystań w Krzyżanowicach Dolnych – możliwość wypożyczenia sprzętu.

Osobną atrakcją jest możliwość uprawiania kajakarstwa górskiego na rzece Mierzawie, w kierunku Nidy.

Wiele atrakcji dla turystów oferuje Zalew Pińczowski z kompleksem rekreacyjno-wypoczynkowym i infrastrukturą dla turystów – sporty wodne na Zalewie.

6. Atrakcje turystyki kulinarnej

Enoturystyka prowadzona przez **Winnicę Żłota Wieś** w gminie Żłota (obserwacja winnicy, degustacja win i innych lokalnych wyrobów) pod hasłem: „Wino w towarzystwie przepięknych widoków i lokalnych

	<p>smaków...”</p> <p>Gospodarstwo Rodziny Smaków - Kozi Smak czyli certyfikowane gospodarstwo ekologiczne położone w malowniczej miejscowości Złota.</p> <p>7. Turystyka edukacyjna – atrakcje regionalne na szlaku turystyki edukacyjnej</p> <p>Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach w gminie Kije, na głównym szlaku turystycznym Ponidzia – Nidarium, wieża widokowa, stacja kolejki wąskotorowej. Ośrodek prowadzi także warsztaty edukacyjne.</p> <p>Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie specjalizujące się głównie w prezentacji zegarów słonecznych i przyrządów astronomicznych.</p> <p>Muzeum Regionalne w Pińczowie z bogatą prezentacją historii i kultury Ponidzia.</p> <p>Schronisko dla ptaków w Złotej prowadzone przez Tadeusza Ptaka, pasjonata i opiekuna zwierząt. Pan Ptak opiekuje się rannymi i młodymi ptakami, prowadzi też hodowlę egzotycznych ptaków. Prowadzi zajęcia edukacyjne dla osób indywidualnych i grup zorganizowanych. z licznymi ekspozycjami stałymi i czasowymi.</p> <p>Zajęcia organizowane przez Ludowy Klub Jeździecki w Pińczowie. W okresie zimowym Klub oferuje możliwość zorganizowania kuligów. W pakiecie dla turystów pod nazwą „Ponidzie w siodle” – przejażdżki bryczką po Ponidziu i zwiedzanie okolicy.</p> <p>Zajęcia z podstawowego szkolenia narciarstwa wodnego organizowane przez Klub Kon-Tiki w Pińczowie.</p> <p>8. Duma Ponidzia - stadnina koni w Michałowie – hodowla koni czystej krwi arabskiej. Liczne imprezy organizowane w ciągu roku przez tę stadninę (Hubertus, pokazy koni, aukcje i in.).</p> <p>W przyszłości turyści będą mogli korzystać z tzw. miejsca odpoczynku rowerzystów (MOR) w Konieczmostach (gmina Wiślica). Wewnątrz budynku będzie utworzona ekspozycja o walorach historyczno-przyrodniczych Wiślicy i Ponidzia oraz o historii Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej.</p>
<p>Zgodność z celami</p>	<p>Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa,</p>

	<p>celem 2. strategii – Markowe Ponidzie oraz celami bezpośrednimi – (2.1.) rozwój infrastruktury turystycznej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej, (2.2.) rozwój usług turystycznych, (2.3) kreowanie wizerunku.</p> <p>Cel 2. oraz projekt strategiczny Szlak turystyczny NIDA ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 1. tejże strategii – Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie oraz celem operacyjnym (1.3.) Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu, a także – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2028. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na całym obszarze Partnerstwa Ponidzie.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt strategiczny Szlak turystyczny NIDA wykazuje komplementarność z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest projektem: <ul style="list-style-type: none"> – Zielona Energia dla Ponidzia, – Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej.
Całkowita szacunkowa wartość projektu	58 823 529 zł
Kwota dofinansowania	10 967 742 EUR (ok. 50 000 000 zł)
Produkty projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby] • Wspierane strategie rozwoju terytorialnego [strategie] • Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty] • Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne] • łączna długość nowoutworzonych lub zmodernizowanych dróg dla rowerów i pieszych [km]

	<ul style="list-style-type: none"> • łączna długość nowoutworzonych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych [km] • Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] • Liczba wykonanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych [szt.] • Liczba nowoutworzonych miejsc postojowych dla kamperów [szt.] • Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne [szt.]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok]

8.3. Załącznik nr 3: Fiszka projektu strategicznego – **Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej**

Tytuł projektu	Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej
Liderzy projektu	gmina Jędrzejów, gmina Sobków, gmina Pińczów
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: powiat pińczowski, gmina Imielno, miasto i gmina Jędrzejów, gmina Kije, gmina Michałów, miasto i gmina Nowy Korczyn, miasto i gmina Pińczów, gmina Sobków, miasto i gmina Wiślica, gmina Złota.. Pozostali partnerzy: Wodociągi Pińczowskie Sp. z o.o.
Potrzeba realizacji projektu	Gospodarka obszaru Partnerstwa oparta jest w zdecydowanej mierze na rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym oraz na szeroko pojętych usługach. Produkcja przemysłowa regionu skoncentrowana jest terytorialnie i rozwija się na obszarach o najkorzystniejszych warunkach do inwestowania to jest przede wszystkim na terenie gminy Jędrzejów, w mniejszym stopniu na terenie pozostałych partnerskich gmin. Prowadzona lokalnie działalność gospodarcza jest zazwyczaj nisko dochodowa i nie przyczynia się w zadowalającym stopniu do wzrostu potencjału ekonomiczno-finansowego obszaru Partnerstwa. Przeprowadzone badania i analizy wskazują także na deficyt nowoczesnych i dobrze płatnych miejsc pracy – perspektywa

lepszej oferty i wyższych wynagrodzeń stanowi bardzo istotny czynnik, który skłania wielu mieszkańców do emigracji zarobkowej.

Na obszarze Partnerstwa zlokalizowane są także niewykorzystane zasoby środowiskowe. Zaliczyć do nich należy lokalne złoża wód mineralnych oraz potwierdzone lecznicze właściwości klimatu, które wraz z profesjonalizacją funkcji turystycznej mogłyby zostać wykorzystane w celu rozwoju działalności prozdrowotnej i uzdrowiskowej.

Mając na uwadze rozwój społeczno-gospodarczy regionu w oparciu o lokalne zasoby i potencjały, należy zintensyfikować działania polegające na:

- rozwoju nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz ugruntowaniu roli obszaru Partnerstwa jako ważnego centrum zbytu produktów rolno-spożywczych,
- efektywnym i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów środowiskowo-kulturowych poprzez rozwój funkcji turystycznej oraz działalności prozdrowotnej i uzdrowiskowej,
- tworzeniu nowych i rozwoju istniejących terenów inwestycyjnych oraz lokalnych stref aktywności gospodarczej, a także wspieraniu rozwoju lokalnych instytucji otoczenia biznesu.

Projekt **Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej** odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa jakim jest **niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy.**

Zakłada się, iż projekt przyczyni się do:

- zagospodarowania dotychczas niewykorzystywanych gruntów,
- stworzenia w pełni wyposażonego w niezbędną infrastrukturę techniczną, przyjaznego inwestorom obszaru,
- wzrostu poziom obsługi przedsiębiorcy,
- efektywnego wsparcia zbytu lokalnych produktów rolno-spożywczych oraz utworzenia zaplecza żywnościowego dla Świętokrzyskich Uzdrowisk, Małopolski i Górnego Śląska,
- zrównoważonego wykorzystania walorów środowiskowych i stworzenia warunków do rozwoju turystyki uzdrowiskowej,

a w konsekwencji do:

- podniesienia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej obszaru Partnerstwa,
- utworzenia nowych i zachowania ciągłości istniejących miejsc pracy,

	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia popytu na lokalne produkty rolno-spożywcze, – budowy marki Ponidzia w oparciu o lokalne produkty rolno-spożywcze oraz usługi.
Odbiorcy projektu	<p>Adresaci projektu: rolnicy i producenci rolno-spożywczy, konsumenci (w szczególności z terenów przyległych – Świętokrzyskich Uzdrowisk, Krakowa i Górnego Śląska), przedsiębiorcy, inwestorzy, instytucje otoczenia biznesu</p> <p>Beneficjenci końcowi: jednostki samorządu terytorialnego, mieszkańcy obszaru Partnerstwa</p>
Czy Partnerstwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu FEŚ 2021-2027	tak
Priorytet FEŚ 2021-2027	<p>Priorytet 1. Fundusze Europejskie dla konkurencyjnej gospodarki</p> <p>Priorytet: 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych</p>
Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	<p>Cel szczegółowy 1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)</p> <p>Cel szczegółowy 5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p>
Działanie 1.7	Wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw i infrastruktury biznesowej
Działanie 6.2	Rewitalizacja miast
Działanie 6.5	Rewitalizacja obszarów innych niż obszary miejskie
Koncepcja projektu	Projekt strategiczny Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej został podzielony na komponenty.

1. Wsparcie infrastruktury biznesowej – komponent ten obejmuje przygotowanie terenów inwestycyjnych w miejscowości Wola Żydowska.

Działania infrastrukturalne na tym terenie sprzyjać będą lokowaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej. Przebudowane zostaną drogi gminne wraz z infrastrukturą towarzyszącą:

dr. wew. dz. ewid. 714 obręb 0018 Wola Żydowska, dł. 700m,
dr. wew. dz. ewid. 256 obręb 0018 Wola Żydowska, dł. 1,0km,
dr. wew. dz. ewid. 335 obręb 0018 Wola Żydowska, dł. 500m,
dr. wew. dz. ewid. 278 obręb 0018 Wola Żydowska, dł. 800m,
dr. wew. dz. ewid. 237 obręb 0018 Wola Żydowska, dł. 250m,
dr. wew. dz. ewid. 458 obręb 0018 Wola Żydowska, dł. 400m,
dr. wew. dz. ewid. 475 obręb 0018 Wola Żydowska, dł. 200m
(gmina Kije).

2. Przebudowa dróg gminnych i dojazdowych – przedmiotem zadania jest poprawa infrastruktury, poprzez modernizację i przebudowę gminnych dróg. Realizacja projektu wpłynie na usprawnienie komunikacji oraz poprawę bezpieczeństwa. W ramach prac zostaną zaprojektowane odwodnienia oraz powstaną nowe nawierzchnie ulic (Gmina Kije).

3. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych – zadanie polega na doprowadzeniu sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej do miejsc potencjalnie mogących służyć jako tereny inwestycyjne. Projekt obejmuje również budowę lub przebudowę dróg oraz innej koniecznej do prawidłowego funkcjonowania infrastruktury towarzyszącej oraz ewentualne przekształcenie terenów inwestycyjnych (Gmina Sobków);

4. Na terenie giełdy zostanie wybudowany budynek administracyjno-socjalny. W budynku będzie działało biuro świadczące usługi związane z poszukiwaniem odbiorców upraw rolnych z pominięciem pośredników. Zostało podpisane porozumienie pomiędzy samorządami powiatu pińczowskiego dot. funkcjonowania biura. W ramach projektu zaplanowano rozwinięcie giełdy rolno- spożywczej poprzez budowę drogi dojazdowej wraz ze wszystkimi sieciami. Gmina Pińczów stara się o status gminy uzdrowiskowej, w związku z tym planuje się również

	<p>uzbrojenie terenów objętych strefą uzdrowiskową, a także budowę dróg dojazdowych, ścieżek oraz wszystkich robót ziemnych i przyłączeniowych (gmina Pińczów wraz z gminami Kije, Michałów, Złota, Działoszyce);</p> <p>5. Budowa i utworzenie giełdy owocowo-warzywnej (gmina Wiślica);</p> <p>6. Budowa – zorganizowanie giełdy owocowo-warzywnej (gmina Nowy Korczyn);</p> <p>7. Budowa – zorganizowanie giełdy owocowo-warzywnej (gmina Michałów) oraz przebudowa dróg gminnych i dojazdowych.</p> <p>Projekt dotyczy sfery gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.</p>
<p>Zgodność z celami</p>	<p>Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 3. strategii – Konkurencyjne Ponidzie oraz celami bezpośrednimi – (3.1.) kreowanie korzystnych warunków do inwestowania, (3.2.) wzrost podaży wykwalifikowanych kadr, (3.3) wspieranie kluczowych branż gospodarki regionu.</p> <p>Cel 3. oraz projekt strategiczny Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 1. tejże strategii – Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie oraz celami operacyjnymi: (1.1.) Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki, (1.2.) Kompetentne kadry dla gospodarki regionu, (1.3.) Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu, a także – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
<p>Okres realizacji</p>	<p>Projekt zakłada realizację w latach 2021-2028. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.</p>
<p>Terytorialny zasięg projektu</p>	<p>Projekt będzie realizowany na terenie: gminy Imielno, miasta i gminy Jędrzejów, gminy Kije, miasta i gminy Nowy Korczyn, miasta i</p>

	gminy Pińczów, gminy Sobków oraz miasta i gminy Wiślica, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt strategiczny Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej wykazuje komplementarność z następującymi projektami/działaniami realizowanymi/zrealizowanymi przez partnerskie JST:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przebudowa Targowiska Miejskiego przy ul. Targowej pod potrzeby Giełdy Rolnej – przeprowadzono postępowanie i wybrano wykonawcę opracowania PFU, – Przebudowa Targowiska Miejskiego przy ul. Targowej pod potrzeby Giełdy Rolnej – Etap I – Gmina Pińczów złożyła wniosek w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych na który otrzymała dofinansowanie w kwocie 1 mln; projekt będzie realizowany do listopada 2022 roku, – Przebudowa Targowiska Miejskiego przy ul. Targowej pod potrzeby Giełdy Rolnej – Etap I – wybrano wykonawcę prac wodno-kanalizacyjnych <p>a także z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii, w szczególności z projektem Szlak turystyczny NIDA.</p>
Całkowita szacunkowa wartość projektu	45,5 mln zł
Kwota dofinansowania	28,45 mln zł
Produkty projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Długość nowych lub zmodernizowanych dróg [km] • Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha] • Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.]

8.4. Załącznik nr 4: Fiszka projektu strategicznego – Budowa zbiorników retencyjnych

Tytuł projektu	Budowa zbiorników retencyjnych
Lider projektu	Gmina Pińczów
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: powiat pińczowski, gmina Imielno, miasto i gmina Jędrzejów, gmina Kije, gmina Michałów, miasto i gmina Nowy Korczyn, miasto i gmina Pińczów, gmina Sobków, miasto i gmina Wiślica, gmina Złota.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Obszar Partnerstwa bogaty pod względem rolniczym, podobnie jak cały region zmagają się ze zmianami klimatu i anomaliami pogodowymi – intensywnymi chwilowymi opadami i podwyższonymi temperaturami. Jednocześnie obecne możliwości retencyjne sztucznych i naturalnych zbiorników wodnych na terenie partnerskich JST są bardzo niewielkie, co nie daje pełnej możliwości ochrony przed powodzią i suszą, a także nie gwarantuje odpowiedniego zaopatrzenia w wodę.</p> <p>Mając na uwadze negatywne skutki zmian klimatycznych – coraz częstsze występowanie zjawisk atmosferycznych takich jak susza czy nawalne deszcze należy zintensyfikować działania mających na celu podniesienie poziomu retencji wód na obszarze Partnerstwa.</p> <p>Projekt Budowa zbiorników retencyjnych odpowiada na problem obszaru Partnerstwa jakim jest niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego, w związku z niezadawalającym stanem zasobu wód powierzchniowych. Zakłada się, iż realizacja projektu przyczyni się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenia zdolności retencyjnej, • lepszego zagospodarowania nadmiaru wód opadowych i płynących, • zahamowania obniżania się lustra wód powierzchniowych i podziemnych, <p>a w konsekwencji do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporządkowania gospodarki wodnej, • poprawy struktury bilansu wodnego obszaru Partnerstwa, a także ludności zamieszkującej obszar Partnerstwa oraz tej prowadzącej działalność gospodarczą i rolniczą, • utworzenia sprawnego systemu retencjonowania wód zapewniającego bezpieczeństwo powodziowe, pożarowe i minimalizującego negatywne skutki wystąpienia suszy,

	<ul style="list-style-type: none"> • zachowania jakości środowiska naturalnego, w szczególności ekosystemów wodnych na obszarach cennych przyrodniczo, • ukierunkowania ruchu turystycznego i rekreacyjnego na obszary cenne przyrodniczo i leżące wokół zbiorników wodnych, • poprawy wizerunku obszaru Partnerstwa. <p>Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla niwelowania skutków zarówno deficytu wody, jak i jej nadmiaru w okresach wezbrań spowodowanych gwałtownymi opadami. Wobec nasilających się zmian klimatu działania ujęte w projekcie stanowią najskuteczniejsze rozwiązanie zapewniające właściwą ilość wody niezbędnej dla ludzi, gospodarki i środowiska.</p>
Odbiorcy projektu	<p>Adresaci projektu: mieszkańcy obszaru Partnerstwa, przedsiębiorcy, rolnicy</p> <p>Beneficjenci końcowi: mieszkańcy obszaru Partnerstwa</p>
Czy Partnerstwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu FEŚ 2021-2027	<p>Nie, lecz zainteresowani partnerzy zamierzają ubiegać się o dofinansowanie w ogólnodostępnej procedurze konkurencyjnej.</p>
Koncepcja projektu	<p>Projekt strategiczny Budowa zbiorników retencyjnych zakłada budowę zintegrowanego systemu odbioru i zagospodarowania wód opadowych i płynących poprzez budowę kanalizacji deszczowej, infrastruktury towarzyszącej oraz właściwych zbiorników retencyjnych.</p> <p>Projekt Budowa zbiorników retencyjnych obejmuje: opracowanie studium wykonalności, wykonanie dokumentacji technicznej i nadzór inwestorski, wykonanie robót budowlanych w zakresie małej retencji, zaopatrzenie w niezbędną infrastrukturę techniczną.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia umożliwi odbiór, retencjonowanie i zagospodarowanie nadmiaru wód opadowych na obszarze partnerskich gmin.</p> <p>Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej oraz przestrzennej.</p>
Zgodność z celami	<p>Projekt jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 1. Zielone Ponidzie, a także celami bezpośrednimi, odpowiednio: (1.1.) ochrona środowiska przyrodniczego, (1.3.) adaptacja do zmian klimatu.</p>

	<p>Cel 1., cele bezpośrednie 1.1. i 1.3. oraz projekt strategiczny Budowa zbiorników retencyjnych ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 2. tejże strategii – Przyjazny dla Środowiska Czysty Region oraz celem operacyjnym Świętokrzyskie zasoby wody, a także • Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na terenie: gminy Michałów, miasta i Gminy Nowy Korczyn, miasta i gminy Pińczów, miasta i gminy Wiślica oraz gminy Złota, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt strategiczny Budowa zbiorników retencyjnych wykazuje komplementarność z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest projektem: <ul style="list-style-type: none"> • budowa sieci wodno-kanalizacyjnej.
Produkty projektu i ich wskaźniki	Pojemność obiektów małej retencji [tys. m ³]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej [osoby]

8.5. Załącznik nr 5: Fiszka projektu strategicznego – Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej

Tytuł projektu	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej
Lider projektu	Gmina Michałów
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: powiat pińczowski, gmina Imielno, miasto i gmina Jędrzejów, gmina Kije, gmina Michałów, miasto i gmina Nowy Korczyn, miasto i gmina Pińczów, gmina Sobków, miasto i gmina Wiślica, gmina Złota.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Flora i fauna, rzeka Nida i jej rozlewiska, zbiorniki wodne, wysokiej jakości gleby, specyficzna budowa geologiczna, a także występujące lokalnie surowce postrzegane są jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa. Z uwagi na ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe ponad 83% powierzchni obszaru Partnerstwa zostało zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000).</p> <p>Przeprowadzone badania i analizy wskazują jednak, iż gospodarka ściekowa na obszarze Partnerstwa nie spełnia współczesnych standardów i oczekiwań mieszkańców. Ścieki komunalne, a także spływy obszarowe z terenów rolniczych są głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gleb. Województwo świętokrzyskie, jak i cały obszar Partnerstwa charakteryzuje się wyjątkowo niskim odsetkiem osób korzystających z oczyszczalni ścieków. Przeszkodami dla rozwoju systemu sieci kanalizacyjnej jest duże rozproszenie gospodarstw domowych, zróżnicowana rzeźba terenu, niska gęstość zaludnienia oraz wysoka kapitałochłonność inwestycji. Jednocześnie system zagospodarowania nieczystości ciekłych, w którym znaczącą rolę odgrywa nadal gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego, które należy otoczyć szczególną ochroną. Mając na uwadze bezpieczeństwo ekologiczne mieszkańców oraz środowiska naturalnego należy zintensyfikować działania polegające na modernizacji i rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz systemu oczyszczania ścieków. Jednocześnie zważywszy na sytuację demograficzną oraz wysoką wartość tego typu inwestycji, na terenach,</p>

	<p>gdzie budowa sieci jest ekonomicznie nieopłacalna preferowane będą rozwiązania indywidualne w procesie oczyszczania ścieków.</p> <p>Projekt Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa jakim jest niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego, w związku z niewystarczającą dostępnością usług komunalnych i niezadawalającym stanem zasobu wód powierzchniowych.</p> <p>Zakłada się, iż realizacja projektu przyczyni się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenia dostępności mieszkańców do systemu sieci wodno-kanalizacyjnej oraz urządzeń oczyszczających ścieki bytowe, • ograniczenia ilości odprowadzanych nieczystości bytowo-gospodarczych z gospodarstw domowych do gleby i wód, • zmniejszenia ryzyka skażenia ujęć wody, cieków i zbiorników wodnych, wód podziemnych oraz innych elementów środowiska objętych różnymi formami ochrony przyrody, <p>a w konsekwencji do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niwelowania różnic występujących pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskim w zakresie dostępu do infrastruktury sieciowej – wodno-kanalizacyjnej, • zachowania jakości środowiska naturalnego, w tym w szczególności walorów przyrodniczych na obszarach cennych przyrodniczo, • ochrony bioróżnorodności na obszarze Partnerstwa, • tworzenia korzystnych warunków do rozwoju zgodnie z zasadami poszanowania środowiska, • poprawy wizerunku obszaru Partnerstwa. <p>Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla zachowania stanu środowiska naturalnego, a tym samym poprawy warunków życia mieszkańców i turystów odwiedzających obszar Partnerstwa.</p>
<p>Odbiorcy projektu</p>	<p>Adresaci projektu: mieszkańcy obszaru Partnerstwa, instytucje publiczne, przedsiębiorcy, firmy</p> <p>Beneficjenci końcowi: mieszkańcy obszaru Partnerstwa</p>
<p>Czy Partnerstwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu FEŚ 2021-2027</p>	<p>Nie, lecz zainteresowani partnerzy zamierzają ubiegać się o dofinansowanie w ramach ogólnodostępnej procedury konkurencyjnej.</p>

<p>Koncepcja projektu</p>	<p>Projekt strategiczny Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej został podzielony na trzy komponenty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dostawa i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków – przedmiotem działania jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; przedsięwzięcia w ramach tego komponentu będą realizowane wyłącznie na działkach zabudowanych i użytkowanych oraz stale zamieszkałych; zakres działań opisanych w w/w komponentcie traktuje się jako rozwiązanie uzupełniające, komplementarne względem działań składających się na komponent 2.; przydomowe oczyszczalnie ścieków będą preferowane wówczas, gdy przyłączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej będzie niemożliwe lub z przyczyn ekonomicznych nieopłacalne; 2. rozbudowa i modernizacja systemu sieci wodno-kanalizacyjnej – przedmiotem działania jest rozbudowa oraz modernizacja systemu sieci wodno-kanalizacyjnej (likwidacja odcinków wodociągu azbestowego, wymiana wodomierzy); w ramach komponentu przewiduje się: wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej – grawitacyjnej, modernizację sieci kanalizacji sanitarnej, wykonanie kompletnych przepompowni ścieków wraz z rurociągami tłocznymi, wykonanie sieci wodociągowej, modernizację sieci wodociągowej oraz przyłączy wodociągowych; nowe odcinki zostaną wpięte do istniejących sieci; 3. rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków – przedmiotem działania jest modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z budową suszarni osadów ściekowych i instalacji OZE (fotowoltaika). Działania skoncentrowane będą na terenie trzech miejscowości – w Chrobrzu (gm. Złota), Wiślicy (gm. Wiślica) oraz Pińczowie (gm. Pińczów). <p>Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.</p>
<p>Zgodność z celami</p>	<p>Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 1. Zielone Ponidzie, celem 4. Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych, a także celami bezpośrednimi, odpowiednio: (1.1.) ochrona środowiska przyrodniczego oraz (4.1.)</p>

	<p>rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Cel 1. oraz 4., cele bezpośrednio 1.1. i 4.1. oraz projekt strategiczny Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 2. tejże strategii – Przyjazny dla Środowiska Czysty Region oraz celem operacyjnym Regionalna infrastruktura na rzecz oczyszczania ścieków komunalnych, a także • Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na terenie: gminy Imielno, miasta i gminy Jędrzejów, gminy Kije, gminy Michałów, miasta i gminy Nowy Korczyn, miasta i gminy Pińczów, gminy Sobków, miasta i gminy Wiślica, gminy Złota, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt strategiczny Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej wykazuje komplementarność z następującymi projektami realizowanymi/zrealizowanymi przez partnerskie JST:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe zwodociągowanie gminy Pińczów; projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 4.2: Rozwój Systemów Lokalnej Infrastruktury Ochrony Środowiska i Energetycznej na lata 2007-2013, • Ekorozwój Ponidzia – aktywizacja gospodarcza gminy Pińczów poprzez budowę kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej dla północnej części gminy Pińczów – etap I; projekt współfinansowany w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Pińczów – Gospodarka wodno-ściekowa; projekt dofinansowany w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w

	<p>energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Pińczów; projekt dofinansowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – działanie „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, <p>a także z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zielona energia dla Ponidzia, • Budowa zbiorników retencyjnych.
Produkty projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę [km] • Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków [km] • Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.] • Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę [osoby] • Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia [osoby]

8.6. Załącznik nr 6: Fiszka projektu strategicznego - **Aktywna i zdrowa kadra samorządowa filarem ponidziańskiego społeczeństwa**

Tytuł projektu	Aktywna i zdrowa kadra samorządowa filarem ponidziańskiego społeczeństwa
Lider projektu	powiat pińczowski
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: powiat pińczowski, gmina Imielno, miasto i gmina Jędrzejów, gmina Kije, gmina Michałów, miasto i gmina Nowy Korczyn, miasto i gmina Pińczów, gmina Sobków, miasto i gmina Wiślica, gmina Złota.

<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Kluczowym czynnikiem wpływającym na stan zdrowia pracowników jest regularna kontrola stanu zdrowia, profilaktyka i odpowiednia opieka zdrowotna w przypadku stwierdzenia występowania określonych schorzeń. Mając na celu zapewnienie dobrostanu zdrowotnego, poprawę sprawności i kondycji psychofizycznej pracowników samorządowych, a także wydłużenie okresu ich aktywności zawodowej, stwierdzono potrzebę realizacji przedsięwzięć ukierunkowanych na wczesne wykrywanie problemów zdrowotnych dotyczących miejsca pracy i rehabilitację leczniczą w zakresie schorzeń stanowiących główne przyczyny niezdolności do pracy i przedwczesnego zakończenia aktywności zawodowej.</p> <p>Z przeprowadzonych przez służby BHP przeglądów stanowisk pracy w jednostkach samorządowych (urzędach gmin i powiatu oraz innych samorządowych jednostkach organizacyjnych) wynika konieczność znaczącej poprawy ergonomii, bezpieczeństwa i komfortu pracy. Pracowni samorządowi spędzają większą część dnia pracy w wymuszonej pozycji siedzącej, za biurkiem, na ograniczonej przestrzeni, co z upływem czasu staje się powodem m.in. różnych schorzeń układu ruchu i układu krążenia. W swej pracy poddawani są działaniu stresu, który występując w sposób ciągły również przyczynia się do rozwoju licznych schorzeń. Często pracownicy nie zdają sobie sprawy z postępującego procesu chorobowego i dopiero przeprowadzenie badań profilaktycznych umożliwia postawienie właściwej diagnozy, rozpoczęcie leczenia lub podjęcie innych działań prozdrowotnych.</p>
<p>Odbiorcy projektu</p>	<p>Pracownicy zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych samorządów tworzących Partnerstwo Ponidzie.</p>
<p>Czy Partnerstwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu FEŚ 2021-2027</p>	<p>tak</p>
<p>Priorytet FEŚ 2021-2027</p>	<p>Priorytet 7 – Zdrowi i aktywni zawodowo</p>
<p>Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027</p>	<p>Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)</p>

Działanie 7.1.	Wsparcie zdrowotne świętokrzyskich pracowników
Koncepcja projektu	Projekt strategiczny wsparcia zdrowia pracowników samorządowych, który pozwoli na przebadanie tych osób w kierunku różnych schorzeń, które pojawiły się przy stresującym, siedzącym trybie pracy. W zakresie projektu będą działania profilaktyczne i prozdrowotne. Profilaktyczne badania lekarskie, konsultacje specjalistyczne lekarskie indywidualnie dopasowane dla uczestników, różne formy rehabilitacji, różne formy aktywności fizycznej, warsztaty psychologiczne, walki i radzenia sobie ze stresem, wszelkie działania relaksacyjne oraz inne działania, w tym edukacyjne zmierzające do wydłużenia aktywności zawodowej. Projekt przewiduje także działania zapewniające lepszą ergonomię oraz bezpieczeństwo w pracy, w szczególności doposażenie/wyposażenie stanowisk pracy, zwłaszcza stanowisk związanych z obsługą komputera i wykorzystaniem monitorów ekranowych.
Zgodność z celami	<p>Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem strategicznym 6 - Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego oraz celem operacyjnym 6.3 - zachowanie i poprawa dobrostanu zdrowotnego mieszkańców.</p> <p>Ponadto projekt wpisuje się w realizację celu szczegółowego Programu FEŚ - wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+), w ramach Priorytetu 7 tego programu – zdrowi i aktywni zawodowo.</p>
Okres realizacji	2024-2028
Terytorialny zasięg projektu	Cały obszar Partnerstwa Ponidzie – OSI Ponidzie
Komplementarność z innymi projektami	Projekt z uwagi na swój cel i charakter - miękki, prozdrowotny, społeczny, a szczególnie ze względu na jego adresatów – pracowników samorządowych uczestniczących we wdrażaniu strategii terytorialnej jest komplementarny ze wszystkimi projektami inwestycyjnymi realizowanymi przez samorządy tworzące Partnerstwo Ponidzie. Buduje i pomnaża potencjał ludzki tak ważny przy realizacji przedsięwzięć prorozwojowych.

Całkowita szacunkowa wartość projektu	1,6 mln zł
Kwota dofinansowania	1,44 mln zł
Produkty projektu i ich wskaźniki	Liczba osób objętych wsparciem w obszarze zdrowia [osoby]:
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [osoby]:

Spis rysunków

Ryc. 1.	Obszar Partnerstwa Poniemie – położenie na mapie Polski.....	8
Ryc. 2.	Cele strategiczne Partnerstwa Poniemie	25
Ryc. 3.	Zielone Poniemie – cele operacyjne i kierunki działań	27
Ryc. 4.	Markowe Poniemie – cele operacyjne i kierunki działań	28
Ryc. 5.	Konkurencyjne Poniemie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów.....	30
Ryc. 6.	Czyste Poniemie – zwiększenie dostępności usług komunalnych – cele operacyjne i kierunki działań	32
Ryc. 7.	Mobilne Poniemie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej – cele operacyjne i kierunki działań	33
Ryc. 8.	Silne Poniemie – rozwój kapitału społecznego – cele operacyjne i kierunki działań .	34
Ryc. 9.	Struktura zarządzania procesem wdrażania strategii terytorialnej Partnerstwa.....	43
Ryc. 10.	Etapy monitoringu strategii terytorialnej Partnerstwa.	60
Ryc. 11.	Horyzonty czasowe i zakres angażowania interesariuszy społeczno-gospodarczych	62

Spis tabel

Tabela 1.	Determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa zaprezentowane w układzie SWOT.....	21
Tabela 2.	Kryteria (cechy) projektów strategicznych.....	38
Tabela 3.	Lista projektów strategicznych Partnerstwa Poniemie	40
Tabela 4.	Zadania podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii.	45
Tabela 5.	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Zielona Energia dla Poniemie” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.....	50
Tabela 6.	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Budowa zbiorników retencyjnych” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.....	51
Tabela 7.	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.	52
Tabela 8.	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Szlak turystyczny NIDA” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.	53

Tabela 9. Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu „Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.....	55
Tabela 10 Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu " Aktywna i zdrowa kadra samorządowa filarem ponidziańskiego społeczeństwa” wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania	56
Tabela 11. Tabela wskaźników rezultatu strategicznego wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania.....	57

